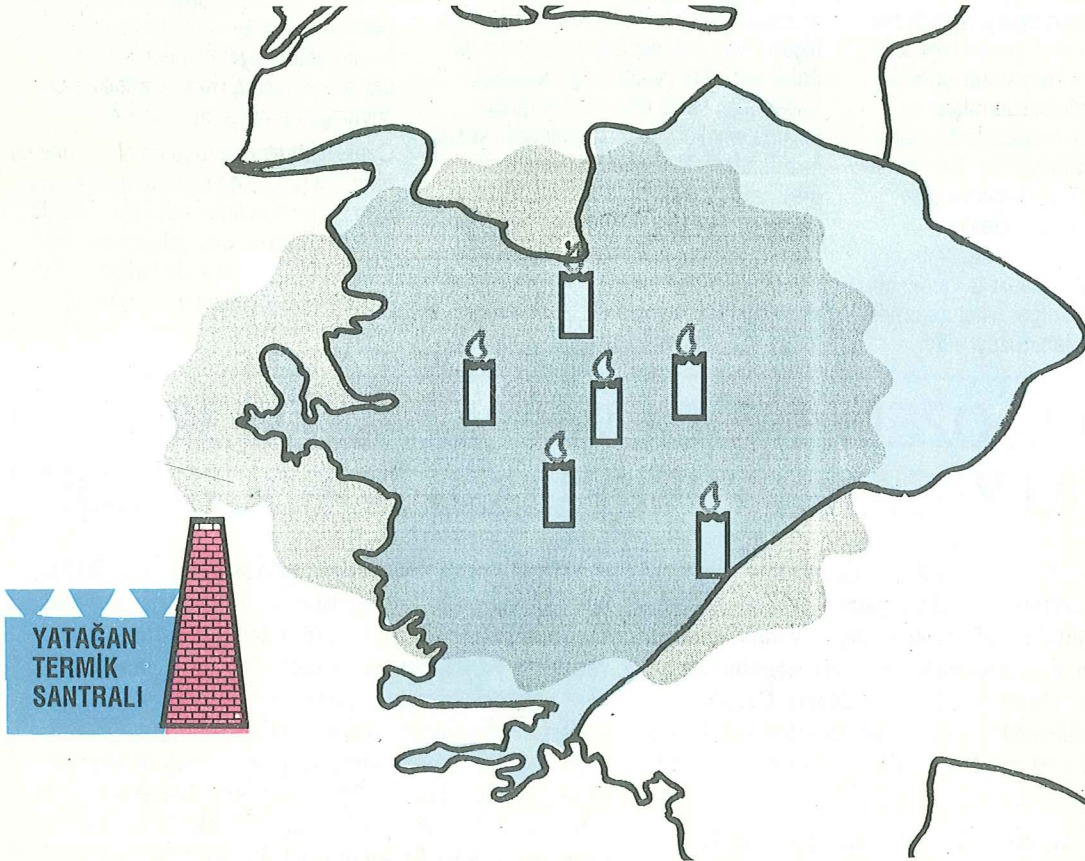

TMMOB

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI

İZMİR ŞUBESİ HABER BÜLTENİ YIL:4 SAYI:49 MAYIS 1994

Hükümetten Şantaj!

Ya zehir, Ya karanlık !

BU SAYIDA...

- 1 MAYIS - TEK'İN ÖZELLEŞTİRİLMESİ
- BAŞYAZI, EMO GENEL KURULU
- ŞUBEDEN HABERLER
- ŞUBE ETKİNLİKLERİ
- İZMİR METROPOL ALANI
- ATATÜRKÇÜLÜĞÜN DÜNÜ BUGÜNÜ
- GÜNÜMÜZDE ENERJİ
- ÜCRETLİ ÇALIŞANLAR KOMİSYON RAPORU
- TİYATRO

1 MAYIS

Tarihsel süreç içinde insanın yerini almasından bugüne yaşananlar, üretim ilişkilerine bağlı olarak kendini emek-sermaye çelişkisi olarak göstermiştir. Kapitalist üretim biçiminin gelişmesi ve yaygınlaşması ile birlikte işçi sınıfının da gelişmesi paralellik içermiştir. Özellikle kapitalizmin inşa yıllarında her türlü insani ve temel değerleri hiçe sayan sermaye sınıfı karşısında işçilerde örgütlenme mücadelesi vermişler ve yıllarca süren zorlu mücadeleler sonunda haklarını elde etmişlerdir. Tabii belirtmek gerekir ki toplu pazarlık ve grev hakkının kazanımı demokrasinin yerleşmesi ile süreklilik kazanmıştır. Ancak gelişmiş ülkelerdeki işçi sınıfı bu mücadele sonunda diğer ülkelere oranla daha yüksek bir refah düzeyi elde

etmiştir. Bunun nedeni ülke sermayesine az gelişmiş ülkelerden taşınan artı değer ve kaynaklardır. İşte görece olarak bir işçi sınıfı aristokrasi yaratılabildiği olmanın sebebi budur. Bizim gibi az gelişmiş yada moda deyi miyle gelişmekte olan ülkelerdeki mücadele tarihi belki daha yakındır ama hiçde kolay değildir. Sermayenin ve teknoloji birikiminin yetersizliği nedeniyle hapsiriktan nezle olan yerli burjuvazi yıllarca emekçilerin mücadelesinin yasal kazanımlara dönüşmesini engellemiş, grev hakkı ancak 1960 anayasası ile lo-kavla birlikte gerçekleşmiştir. Bundan sonraki yıllarda toplumun en örgütlü kesimlerinden olan sendikalar hem ekonomik çıkarlarını savunmak hemde diğer toplumsal katmanlarla birlikte demokrasi

mücadelesi içinde olmak gibi iki zorunlu luğu birlikte yaşamışlardır.

İşte işçi sınıfının bu varolma ve örgütlenme mücadelesinin temel taşlarından olan 1 Mayıs günü dünya ile birlikte Türkiye'de de uzun bir süredir tüm baskı ve karamalara karşın katlanmaktadır. 1 Mayıs 1977'nin bu günler içinde ayrı bir yeri vardır. Toplumsal dinamizmin en yoğun olduğu günlerde emekçileri sindirmek ve zayıflatmak için düzenlenen saldırıda 36 yurttaş katledilmiştir.

12 Eylül sonrası dağıtılan toplumsal muhalefet ve örgütlenmelerden sendikalar da paylarını almış, dayatılan ekonomik paketlerle işçi sınıfı nitelik ve nicelik bakımından zayıflatılmıştır. Çalışan sayısı artmasına karşın sendikali işçi sayısı gerileme göstermektedir.

Özelleştirmeler ve taşeronlaştırmalar ile hem işçi haklarına hemde örgütlenmesine darbe vurulmaktadır. Bu nedenle artık 1 Mayıs'lar tüm çalışanların katılımı ile en yoğun biçimde birliğimizin ve mücadele azmimizin göstergesi olmalıdır.

TEK'in ÖZELLEŞTİRİLMESİ İLE İLGİLİ 3974 SAYILI YASANIN YÜRÜRLÜĞÜ DURDURULDU

1.3.1994 günlü, 21864 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 3974 sayılı Kanunun uygulanmasının devamı halinde giderilmesi mümkün olmayan sonuçlar yaratacağından yürürlüğünün durdurulması ve iptali istemini içeren TBMM üyesi Mümtaz SOYSAL, Nami ÇAĞAN ve seksensekiz milletvekilinin verdikleri 18.3.1994 günlü dava dilekçesi, 11.4.1994 günü Anayasa Mahkemesince karara bağlanmıştır.

3974 sayılı Yasanın ilk dört maddesinde TEK'in Özelleştirilmesine, EK:5 maddesinde ise yapılacak sözleşmelerin "özel hukuk hükümlerine bağlı" olacağı ve imtiyaz sayılmayacağına ilişkin düzenlemeler yer almaktaydı.

Anayasa Mahkemesi kararında; dava konusu 3974 sayılı yasaya ilişkin olası bir iptal kararının verilmesi ve bu kararın yürürlüğe girmesine kadar Yasa'nın uygulanması durumunda, TEK'in mevcut veya yeniden yapılanma

sonucu oluşacak teşebbüsleri, Müessese, bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimlerinin tamamı özelleştirilebilecek başka bir anlatımla bunların mal varlıkları ya da parasal değeri olan kamu kaynakları yerli-yabancı gerçek kişilere veya özel hukuk tüzel kişilerine devredilmiş, satış ve işletme haklarının devrine ilişkin sözleşmelerde idari yargının denetimi dışında kalmış olacaktır. Böylece daha sonra "giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar" doğabilecek, verebilecek bir iptal kararı belki de sonuçsuz kalacaktır. Bu nedenlerle istem doğrultusunda 3974 sayılı yasanın,

A- Yasanın iptali isteminin reddi durumunda karar gününe kadar,

B- İptal isteminin kabulü durumunda ise iptal kararının Resmi Gazetede yayımlandığı güne kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA oy çokluğuyla 11.4.1994 günü karar verilmiştir denilmektedir.

TEK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ HABER BÜLTENİ

• AYDA BİR ÇIKAR • ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ ÜYELERİNE ÜCRETSİZ YOLLANIR • YAYIMLANAN YAZILARDAKİ SORUMLULUK YAZARLARINA AİTTİR • ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: MUSA ÖZTUFAN • YAZI İŞLERİ SORUMLUSU: M. MACİT MUTAF

ADRES: EMO İZMİR ŞUBESİ 1337 SOKAK NO: 16 K: 8 ÇARKAYA - İZMİR TEL/FAX: 0 - 232 - 489 34 35 PBX

YAPIM: ENKARE TEL/FAX: 421 84 97 - 421 76 27

EMO Genel Kurulu Yapıldı

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası 34. Olağan Genel Kurul Toplantısı 9-10 Nisan 1994 tarihlerinde Ankara TEK Genel Müdürlüğü Konferans Salonunda gerçekleştirildi. Toplam 350 delegenin katıldığı Genel Kurul, Oda Başkanı Kaya Bozoklar'ın açılış konuşması ile başladı. Genel Kurulun olgunluk içerisinde geçmesini dileyen BOZOKLAR, Genel Kurula başarı ve saygı dileklerini sundu.

33. Dönem Çalışma Raporunun Sekreter Üye tarafından okunmasının ardından sözlü Şube Başkanımız Musa ÖZTUFAN; "Odamızın temel görevlerinden birisi de demokrasiyi savunmaktır. TMMOB her zaman halkımızın yanında olmuştur. Oda olarak amacımız mesleğimizi yüceltmektir. EMO Yönetim Kurulu bu dönem özverili çalıştı ancak bu yeterli değildi. Rapor son gün yayınlandı hiç kimse inceleyemedi. Merkezimiz iki yılda 3 basın bildirisi yayınladı. Özelleştirme ve Nükleer Enerji Santralleri Odada yeterince telaffuz edilemedi." dedi.

Konuşmasının son bölümünde basında çıkan bir demeci nedeni ile İstanbul Şubesi Başkanını eleştiren ÖZTUFAN, Şube Başkanının liberallik adı altında dini ön plana çıkaran çalışmalar yaptığını belirterek bunun çok yanlış olduğunu vurguladı.

Genel Kurulun 10. gündem maddesi olan Örgüt Yapısının değerlendirilmesinde Şubemizin verdiği önerge okundu. Antalya temsilciliğinin Isparta ve Burdur illeri ile birlikte Bölge Temsilciliği olması yönünde verilen önerge Genel Kurulun oylamasına sunuldu. Oy birliği ile kabul edilen önerge ile Antalya-Isparta ve Burdur illerinin Antalya Bölge Temsilciliği çatısı altında toplanması kararlaştırıldı. Genel Kurulun ikinci gününde oda

seçimlere geçildi. Seçimler sonucunda EMO'nun Yönetim, Denetim Onur Kurulları ile TMMOB Onur Kurulu, TMMOB Yönetim Kurulu, TMMOB Denetleme Kurulu ve TMMOB Genel Kurulu Delege adayları şu şekilde belirlendi;

YÖNETİM KURULU ASİL

Metin DURGUT, Haluk ZONTUL, Teoman ALPTÜRK, Ali Nihat YAZICI, Sıddık YARMAN, Şaban FİLİZ, A. Turan PAZARLI.

YEDEK

Zeki ALTINTAŞOĞLU, Mustafa PUÇULOĞLU, Serhat ÖZYAR, Rüstem ÖZATA, Kadir ÖZKAN, Oğuz Rıza ERKAL, Turgut CİNOĞLU.

DENETİM KURULU ASİL

N. Sedat GÜLŞEN, Ethem ERKOÇ, İsmail ZÜMBÜL, İbrahim AKSÖZ, Erhan MISIRLI.

YEDEK

Cevat ŞAHİN, M. Ali ERDOĞAN, Gülnur ŞENOCAK, Seracettin TAV, Mehmet POLAT.

ONUR KURULU ASİL

Necati İPEK, Musa ÇEÇEN, Ö. Nadir KİBAR, Arif CEYLAN, Tefik OKUMUŞ.

YEDEK

Avni GÜNDÜZ, Birol YILMAZ, Abdullah ÇAVUŞOĞLU, İbrahim ATAYİĞİT, Emin YILDIRIM.

TMMOB Yönetim Kurulu Adayları:

Teoman ALPTÜRK, Ünal ERDOĞAN, Özcan OKUMUŞ.

TMMOB Denetleme Kurulu Adayı: Ali İhsan ALPASLAN

TMMOB Yüksek Onur Kurulu Adayı: Ergun ELGİN

17 Nisan 1994 günü yapılan toplantıda Merkez Yönetim Kurulu şu şekilde görev bölümü yaptı.

Başkan	: Teoman ALPTÜRK
Başkan Yrd.	: Metin DURGUT
Yazman	: Şaban FİLİZ
Sayman	: Turan PAZARLI
Üye	: Sıddık YARMAN
Üye	: Haluk ZONTUL
Üye	: Ali Nihat YAZICI

Başyazı

Ülkemiz, tarihinde yaşamadığı belirsizliği ve bunalımı yaşıyor. Mal ve hizmetlerin, dövizin, faizin fiyatlarını serbest bırakan, maaş ve ücretleri donduran, KİT ürünlerine katlı zam getiren ekonomik istikrar paketinin çözüm olduğuna kimse inanmıyor. Herkese iki anahtar sözü ile iktidara talip olanlar şimdi eldeki bir anahtarada göz dikmiş görünüyor. Gittikçe bozulan gelir dağılımı adaletsizliği, işsizlik ve yüksek enflasyonun ülkemizi yine IMF'nin pençesine düşüreceği artık kesin gibi.

Kötü gidişin sorumlusu olarak gösterilen KİT'ler yine gündemde, iflas eden ekonomiyi KİT'leri satarak kurtarmayı düşünenler yine ülkemizin iki önemli sektörü olan TEK ve PTT'yi peşkeşe hazırlanıyor.

Özelleştirilecek diye şekilden şekile sokulan Türkiye Elektrik Kurumu son anda Anayasa Mahkemesinden döndü. Mahkemenin 15 Nisan 1994 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararı ile TEK'in özelleştirilmesine izin verilmedi.

Geçtiğimiz günlerde başka bir siyasi aldatmaca da Ege Bölgesinde yaşandı. Çevreyi kirlettiği ve Hava Kalitesi Koruma Yönetmeliğinin baz aldığı çevre değerlerine uymadığı gerekçesi ile Aydın İdare Mahkemesince 90 gün süreyle Yatağan Termik Santralının çalışması durduruldu. Kararın uygulanmaya başladığı 24 Mart 1994 tarihinden sonra TEK bu kararı gerekçe göstererek önce programsız sonra programlı olarak enerji kesintilerini başlattı.

Konu ile ilgili düşüncelerini bir bildiri ile kamuoyuna açıklayan Şubemiz, açıklamalarının sonuç kısmında şu görüşlere yer verdi. *Bu kesintilerin bilimsel ve teknik hiçbir açıklaması bulunmamaktadır. Halkımızın enerji üretiminin doğaya ve çevreye zarar vermeden yapılması isteği cezalandırılmak istenmekte ve bu uygulamaların en önemli diğer bir nedenide büyük bir inat ve aymazlıkla dünyanın en güzel körfezine kurulan Kemerköy Termik Santralının çalıştırılmasıdır. Yaşadığımız tarihi süreçte, olumsuzlukların aşılmasında hepimize görev düşmektedir. Ülkemizin çağdaş ve demokratik ülkeler arasında olabilmesi için verilecek mücadelede birlik ve dayanışma gücünü yükseltmeliyiz.*

İZMİR İL KOORDİNASYON KURULU ÇALIŞMALARI

- Kurul'un Yerel yönetimlerle ilgili çalışmaları içerisinde TMMOB'a bağlı 16 odanın İzmir Birimlerinin kendi uzmanlık konularıyla ilgili görüşlerini içeren "Yeşiliyle, Mavisıyla, Kültürüyle, Çağdaş, Planlı Sağlıklı İzmir için Görüş ve Öneriler" isimli broşür yeraldı. Kurul ayrıca İzmir kentine yönelik görüşlerini açıklamak ve bunları Büyükşehir Belediyesi adayları ile tartışmak üzere panel yapılmasını kararlaştırdı. 10 Mart'ta yapılacak panel Burhan ÖZFATURA'nın mazereti, Ayla Selişik TAMAR ile Yüksel ÇAKMUR'un ise son anda gele-meyeceklerini bildirmeleri ile iptal edildi. İptal üzerine yapılan açıklamada, görüş, öneri ve projeleri ile bölge ve kent sorunlarına ve yerel yönetim çalışmalarına katkıda bulunmak isteyen Meslek Odaları ile bir araya gelerek sorunları görüşmekten kaçınan Yerel Yönetim adayları ile İzmir'in sorunlarının birlikte aşılabileceğine inandığımız vurgulandı.

- İKK'nın diğer bir etkinliği ise Tah-talı İçme Suyu Barajı Koruma Alanlarının Kirlenmesinin önlenmesine ilişkin raporun hazırlanması ve kamuoyuna sunulması oldu. Barajın ve Koruma Alanının mevcut durumunu irdeleyen raporda kirliliğin önlenmesine yönelik çalışmalar ve öneriler yer aldı. Rapor şu şekilde sonuçlanıyor. "1994 yılı birim fiyatları ile yaklaşık 2 trilyon TL'ye malolacak bu önemli ve gerekli içme suyu kaynağının kirlenmesinin önlenmesi için tüm kurum ve kuruluşların üzerine düşen görevleri yerine getirmesi yerel seçim ve genel seçim dönemlerinde "oy" kaygısı ile taviz ve ayrıcalık tanınmaması gerekmekte olup aksi durumda gelecekte İzmir kentine su temin edilemeyeceği asla gözardı edil-memelidir."

- Kurul'un 7 Mart'ta yapılan son toplantısında yeni dönem sekretaryasının Mimarlar Odası İzmir Şubesi tarafından yürütülmesi kararlaştırıldı.

HUKUK ÇALIŞMALARI

- Yapılarda fenni mesuliyet hizmetleri-

nin tek fenni mesul tarafından yürütülmesi iddiası ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından 27 Ekim 1993 tarihinde yayınlanan genelgenin iptaline yönelik olarak TMMOB'un yürütmenin durdurulması talebi ile Danıştay'a yaptığı iptal başvurusunda ara karar verildi. Karar uyarınca savunmasını sunan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin, savunmasında Fenni Mesul'ü için yönetim ve denetimini diğer meslek mensupları arasında eşgüdüm sağlayarak yapan kişi olarak ifade ediyor.

- Hukuk çalışmaları içerisinde yer alan diğer bir konu da, bir üyemizin serbest meslek vergi yükümlüsü olmaksızın SMM belge isteminin yerine getirilme-mesi üzerine üyemizin SMM Hizmetleri Yönetmeliğinin iptali amacıyla Danıştay'a dava açmasında verilen ka-

45 ülkeden toplam 6000 firmanın katıldığı CeBIT (Hannover) fuarında, uluslararası pazarlara yön veren büyük firmaların yanısıra konusunda uzmanlaşmış birçok küçük firmanın da yer-almasına karşın Türkiye'den hiçbir firmanın olmaması dikkat çekti.

Fuarın ilginç bir bölümünü "CHANCEN 2000" bilgisayar ve çevre konulu salon oluşturuyordu. Burada yeniden kazanım ve tahliye teknikleri, çevresel koruma uygulamaları ve insan sağlığı üzerindeki etkileri izleyicilere açıklamalı olarak gösterildi. Ülkelerin bilim ve teknolojiye verdikleri önem, araştırma ve geliştirmeye sağladıkları olanakları, açısından Türkiye ile kıyaslandığında çok büyük farklar olduğu gözlenen Fuar'da önümüzdeki yıllarda ülkemizin de yer almasını diliyoruz.

Bir haftalık gezinin son iki günü Hamburg ve Berlin şehir gezileri düzenlendi. Bu kentlerin tarihi ve kültürel merkezlerinin yanısıra Berlin'de Siemens'in transmision fabrikası ziyaret edildi.

BUCA BELEDİYESİ MAHKEMEYE VERİLDİ.

12 katlı 3 blok olarak yapılacak kooperatife İmar Yasasına aykırı olarak ruhsat tesis eden Buca Belediyesi'nin bu işlemi nedeni ile Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunuldu. Yönetim Kurulu kararı ile yapılan işlem sonucunda Buca

Belediyesi yasaya uygun olarak elektrik projelerini ilgili kooperatiftan istedi.

DEÜ KİTAP SERGİSİ VE YAPITEK 94 FUARI KİTAP STANDINA KATILINDI

Kütüphanecilik haftası nedeni ile 28 Mart - 1 Nisan tarihleri arasında DEÜ Müh. Fak. Dekanlığı binasında açılan kitap sergisine Şubemiz, öğrencilere yayınlarımızı ve Odayı tanıtmak amacıyla katıldı. Ayrıca 23-27 Mart 1994 tarihlerinde Kültürparkta düzenlenen YAPI-TEK 94 fuarında TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu olarak yer alındı. Oluşturulan standta Oda yayınlarımız tanıtıldı ve ziyaretçilere gecekondü bölgelerinde kaçak elektrik kullanımı ile ilgili video film gösterildi.

rar oldu. Kararda, serbest çalışacak elektrik mühendislerinin proje hizmetini işçilik ve malzeme ile birlikte sağlaması durumunda, fatura kesmesinin yeterli olmadığı, yönetmelik uyarınca SMM belgesine sahip olmak için serbest meslek sahiplerine ilişkin vergilendirmeye tabii olduğunu belgelendirmesi gerektiği belirtilmektedir.

Ce BIT HANNOVER GEZİSİ İZLENİMLERİ

Büro, enformasyon ve telekomünikasyon teknolojilerindeki en son gelişmelerin sunulduğu CeBIT'94 Fuarına Şubemizin koordinasyonu ile düzenlenen teknik gezi 18-25 Mart 1994 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

SMM KOMİSYONU

Çalışmalarını düzenli şekilde yürüten SMM Komisyonu "SMM Hizmetleri Yönetmeliği"ni gözden geçirmiş ve ak-sayan yönlerini tesbit ederek şube avukatımızın incelemesine sunmuştur. Şubemizin hedefleri arasında bulunan TUS/Yapı denetimini gündemine alan komisyon, sonraki çalışmalarında denetimin alt yapısını oluşturmak ve ilkelerini belirlemek için çalışmalarını sürdürmektedir.

ASANSÖR KOMİSYONU

Asansör Komisyonunun talebi üzerine şubemizce alınan periyodik dergilerden Elevator World (ABD) ve Lift Report (Alm) incelenmekte ve önemli noktalar bülten için derlenmektedir. Komisyonumuz ayrıca SMM üyelerimize yönelik 2 Haziran 1994 tarihinde seminer düzenlemiştir. Seminerde trafik hesabı ile kuyu, kabin, makina dairelerinin boyutlandırılmasında dikkat edilecek noktaların verilmesi hedeflenmiştir.

KÜLTÜR, SANAT VE SOSYAL ETKİNLİKLER KOMİSYONU

21. Dönemde tüm komisyonlarımızda olduğu gibi bu komisyonumuz da artan katılım ile birlikte daha aktif çalışmaya başladı. Bu çerçevede önce 26.03.1994 tarihinde Atatürkçü Düşünce Derneği İzmir Şubesi Başkanı Sn. İskender Özturanlı ile "Atatürkçülüğün Dünü ve Bugünü" konulu bir söyleşi gerçekleştirildi. Daha sonra 11.04.1994'te üyelerimizle kaynaşma söyleşilerimizden "Mühendis ve Sanat" söyleşisini Ali ve Hüsrev Öztürk'ün Dünya Ezgilerinden

örnekler sunduğu flüt ve gitar dinletisi izledi. 16.04.1994'te ise Ord. Prof.Dr. Ekrem AKURGAL, "Dünya Tarihinde İzmir'in Yeri ve Rolü" konulu slaytlı bir konferans sunarak odamıza konuk oldu. Üyelerimizin etkinliklere katılımının giderek artması bizi sevindiriyor. Etkinliklerimizle ilgili eleştiri, öneri ve isteklerinizi bekliyoruz. Yeni etkinliklerimizde görüşmek dileğiyle.

ELEKTRİK DAĞITIM TESİSLERİ GENEL TEKNİK ŞARTNAMESİ

Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği 58-b bölümü, b.13 maddesinde ".....toprak içine döşenen kabloların altında ve üstünde 10 cm kalınlıkta kum bulunmalıdır." denilmektedir. Bu madde Elektrik Dağıtım Tesisleri Genel Teknik Şartnamesi Madde-5, Şekil-10'la gelişmektedir. Şartname maddesinde toprak kanaldaki kabloların altına ve üzerine serilmesi gerekli kum toplam yüksekliği 10 cm olarak gösterilmiştir.

Odamızın başvurusu üzerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yapılan inceleme sonucunda yukarıda açıklanan çelişkili durumun ilgili şartname maddesinde sehven yapılan bir hatadan kaynaklandığının anlaşılması üzerine şartnamelerde şekil 10'daki "10" cm'nin "20" cm olarak düzeltilmesine karar verilmiştir.

ÜYELİK AIDATINIZI ÖDEDİNİZ Mİ?

DÜZELTME

Şube Bültenimizin 48. sayısında yer alan "Haberleşme'de 21. YY'a Adım Atarken" başlıklı yazıda 2. tablo sehven 1 nolu tablonun aynısı olarak basılmıştır. Dizgiden kaynaklanan hata nedeni ile özür diliyor, ilgili üyelerimizin istemleri durumunda doğru tablonun kendilerine iletileceğini duyuruyoruz.

TEK'DEN KAÇAK YAPILARA ELEKTRİK HAZIRLIĞI

15.4.1994 tarihli Hürriyet Gazetesinde yer alan "TEK'den gecekonduya elektrik hazırlığı" haberinde TEK'in gecekondulara elektrik bağlamak üzere Vali ve Belediye Başkanından destek istediği ve Özfatura'nın konuya sıcak baktığı belirtilmektedir. Haber üzerine gelişmeleri değerlendiren Yönetim Kurulumuz, gerek imar yasası gerekse can ve mal güvenliği açısından yanlış bulunduğu girişimleri önlemek üzere İzmir Valiliği, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve TEK İzmir Elektrik Dağıtım Müessesine konu hakkında görüş ve düşüncelerini aktardı. Basın Açıklaması şeklinde kamuoyuna da açıklanan bildiri de, kentimizin yapısı ve halkımızın can ve mal güvenliği açısından uygulamanın karşısında olduğumuz belirtilerek, Başbakanın seçim öncesi verdiği sözlerin diyeti olarak gördüğümüz girişimlerin durdurulmasını ve yasadışı davranış sergileyen kamu görevlilerinin takipçisi olacağıımız vurgulandı.

EROL KONAKLIOĞLU'nu YİTİRDİK

Odamızın 1641 no'lu üyesi Erol Konaklıoğlu, 9 Nisan 1994 tarihinde geçirdiği kalp krizi sonucu aramızdan ayrıldı. 1935 yılında Aydın'da doğan Konaklıoğlu, ilkokul, ortaokul ve liseyi Aydın'da okudu. 1963 yılında İTÜ. Y.O. Elektrik Mühendisliği bölümünden mezun oldu.

Söke Belediyesi İşletme Müessesesi, Telefon Baş Müdürlüğü Şebeke Bakım, ESHOT Genel Müdürlüğü ve son olarak Bayındırlık ve İskan Müdürlüğünde görev yaptı. Evli ve iki çocuk babası olan Erol KONAKLIOĞLU dostluğu, onurlu kişiliği ve üretken yapısıyla her zaman örnek alacağımız bir arkadaşımızdı. Saygıyla anıyoruz...

MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ ETKİNLİK PROGRAMI

TEKNİK
ETKİNLİKLERİNGİLİZCE SÖYLEŞİ
TOPLANTILARI

İngiliz Öğretmen eşliğinde;
Üyeler ve eşleri için Perşembe günleri
18.00 - 20.00 saatleri arasında yapılan
toplantılar Şubemiz lokalinde
gerçekleştirilmekte olup katılım aylık
100.000 TL'dir.

5-6 MAYIS 1994
PERŞEMBE-CUMA
PATLAYICI ORTAMLARDA
EXPROOF TESİSAT

SUNAN: Elk. Müh. ERGÜN ÜNAL
(TKİ Alev Sızdırmazlık Test
İstasyonu Şube Müdürü -
Zonguldak)

KONULAR:

- * Patlayıcı ortamlar ve
Alevsızdırmazlık
- * Cihazlar için Alevsızdırmazlık
Koruma Tipleri ve Özellikleri
- * Alevsızdırmaz Koruma Özellikli
Cihaz Bakım ve Onarımları
- * Konu ile ilgili Türk Standart,
Yönetmelik ve Tüzükleri

ÜCRET: 1.000.000.-TL

NOT: Ücrete seminer notları, öğle
yemekleri ve ikramlar dahil olup
seminer 9:30-16:30 saatleri arasında
yapılacaktır.

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

7 MAYIS 1994 CUMARTESİ
PATLAYICI ORTAMLARDA
EXPROOF TESİSAT

SUNAN : Elk. Müh.ERGÜN ÜNAL

KONULAR :

Bu seminerde yukarıdaki konular üst
başlıklar şeklinde ve genel bilgi olarak
verilecektir.

SAAT : 9:30-16:30

ÜCRET : 100.000.-TL

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

9 MAYIS 1994 PAZARTESİ
AUTOCAD-11 KURSU

Toplam 5 hafta sürecek kurs Pazartesi,
Çarşamba, Perşembe günleri
18:00-20:00 saatleri arasında yapılacak.

ÜCRET : 2.000.000.-TL

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

12 MAYIS 1994 PERŞEMBE
SEMİNER
ELEKTRİK SİSTEMLERİNDE
KORUMA, TOPRAKLAMA VE
ÖLÇÜMLER

SUNAN : Elk. Müh. İSMAİL
KAŞIKÇI (ITT Federal
Services International
Corp.-Germany)

KONULAR :

- * Normların oluşumu, IEC ve DIN,
VDE Standartları
- * IEC sistem normları ve günümüzdeki
uygulamaları (TN-TT-IT)
- * Tehlikeli akımlara karşı koruma
- * Alçak ve yüksek gerilimde
topraklama
- * Ölçümler

ÜCRET : 250.000.-TL (Üyelere:
100.000.-) 9:30-16:30 saatleri
arasında gerçekleştirilecek
seminerde ücrete notlar ve
ikramlar dahildir.

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

30 MAYIS 1994 PAZARTESİ
İLİŞKİSEL VERİ TABANLARI

SUNAN : Bilgisayar Müh. SERDAR
ERDEM (DEÜ Bilgi İşlem
Merkezi)

SAAT : 18:00-20:00

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

2 HAZİRAN 1994 PERŞEMBE
SEMİNER
ASANSÖRLERDE TRAFİK
HESABI VE ASANSÖRLERİN
BOYUTLANDIRILMASI

SUNANLAR :

Elk. Yük. Müh. ALTAN BAŞARAN,
Elk. Müh. T.FİKRET KORKMAN,
Elk. Müh. ERTAN BEYAZIT

KONULAR : Seminerde kuyu, kabin
ve makina dairelerinin
boyutlandırılması ile
kapasite, hız ve
standartların
belirlenmesinde
uygulanan trafik hesabı
verilecektir.

SAAT : 15:00-19:00

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

5-6-7 HAZİRAN 1994
SEMİNER
SİNÜMERİK-TEMEL
(SIEMENS)

KAPSAMI : Bu kurs CNC'nin temel
bilgilerini içermektedir.
CNC hakkında temel
formasyonlara sahip olmak
isteyenler, takım tezgahı
kullanıcıları, iş parçası
planlamacıları ve bakım
elemanları için
düzenlenmiştir.

KONULAR :

- * CNC-Takım tezgahını oluşturan
komponentler
- * CNC-PLC'nin görevleri ve yapısı
- * Drive (Motor sürücü) ünitesinin işlevi
- * CNC-PLC Makine parametreleri
- * Ölçü sistemleri ve pozisyonlara
regülasyon tekniği
- * Eksenler ve Anamil bilgileri
- * VDI-Kesim noktaları ve kesim
noktaları sinyalleri
- * CNC-Programlama tekniğine giriş
- * PG-685 (programlama cihazı) ile PLC'i
okuma

ÜCRET : 750 DM + KDV olup ücrete
seminer notları, ikram ve öğle
yemekleri dahildir. 9:30-16:30
saatleri arasında yapılacak
seminerde Sinümerik 810-820
cihazı kullanılacaktır. Katılım
15 kişi ile sınırlı olup, kursiyer
sayısının 7 kişiden az olması
durumunda yeniden
değerlendirilecektir.

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

4-8 TEMMUZ 1994

SEMİNER

OTOMASYON-TEMEL SEVİYE (SIEMENS)

KONULAR :

- * Digital Sinyal Kavramı
  - * Sayı sistemleri, Boole cebri, mantık kuralları
  - * Temel Lojik Kapılar, flipfloplar
  - * Mikroişlemci mimarisi
  - * PLC'lere giriş * SIMATICS 85,90,95,100 ve 115 U'nun tanıtılması
  - * Hardware konfigürasyonunun tanıtılması, ön projelendirme, doğru cihaz seçim teknikleri STEP'5'e giriş
  - * STEP 5 digital giriş-çıkış komutları
  - * Timer, counter, flag kavramı
- ÜCRET : 6.000.000.- TL + KDV. Ücrete öğle yemekleri, ikramlar ve seminer notları dahildir.
- NOT : SEMİNER 9:30-16:30 saatleri arasında yapılacak olup katılım 15 kişi ile sınırlıdır.

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

25-29 TEMMUZ 1994

SEMİNER

OTOMASYON-İLERİ SEVİYE (SIEMENS)

KONULAR :

- * Analog sinyal kavramı
- * 1's complement ve 2's complement kavramı
- * Binary sayısı sisteminde negatif sayıların ifadesi
- * Analog/digital ve Digital/Analog çevrim teknikleri
- * İleri düzeyde STEP 5 komutları
- * Analog sinyalleri PLC'de işlenmesi ve değerlendirilmesi
- * Sıcaklık basınç, debi, ağırlık gibi analog sinyal kullanan proseslerin incelenmesi
- * Analog örnekleri.

ÜCRET : 6.000.000.-TL + KDV (Seminer notları, ikramlar ve öğle yemekleri dahildir.)

NOT : Seminer 9:30-16:30 saatleri arasında verilecek olup, katılım 18 kişi ile sınırlıdır.

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

EMO LOKAL
Restorant - Cafe - Bar

KÜLTÜR, SANAT VE SOSYAL ETKİNLİKLER

8 MAYIS 1994 PAZAR

PİKNİK

Yamanlar-Karatepe Telsiz-TV vericilerinin gezilmesinin ardından Karagöl'e piknik yapılacaktır. (Yiyecekler katılanlarca temin edilecektir.)

HAREKET : 9:00 Cumhuriyet Meydanı, 9:30

Soğukkuyu-Türk-Petrol

9 MAYIS PAZARTESİ - 18:30 MÜZİK DİNLETİSİ VE TOPLU SÖYLEŞİ

Gitarlı Slow ve Rock dinletisini "Sanatın Günlük Yaşantımızdaki Yeri ve Tüketimi" konulu toplu söyleşi izleyecektir.

Yer: EMO İzmir Şubesi Lokali

16 MAYIS PAZARTESİ - 19:00 "OKUL ÖNCESİ

ÇOCUKLARDA GELİŞİM VE EĞİTİM"

Sunan: Ender UZUNDEMİR
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Uzmanı

Yer: EMO İzmir Şubesi Lokali

20-24 MAYIS 1994 BAYRAM GEZİSİ KAPADOKYA

4 gece 5 gün sürecek gezide Ürgüp, Göreme, Avanos, İhlara Vadisi ve Konya görülecektir.

HAREKET :

20 Mayıs 1994
Cuma Saat: 7:30
Karşıyaka
Lunapark Önü
8:00 Cumhuriyet Meydanı.

ÜCRET

3.000.000.- TL (KDV dahil). 4 yıldızlı Lapis Otel'i'nde konaklanacak olup ücrete akşam yemekleri ve kahvaltı dahildir. Ödemeler %50 kayıta, kalan 15 Haziran'da yapılacaktır.

28 MAYIS 1994 CUMARTESİ NİHAT ÖZGÜL'Ü ANMA ETKİNLİKLERİ

EMO İzmir Şubesi Lokalinde saat 14:00'de başlayacak etkinlikler çerçevesinde "68 KUŞAĞININ ÜLKEMİZ SİYASİ YAŞAMINDA ETKİSİ" konulu söyleşi gerçekleştirilecektir. Programda ayrıca şiir ve müzik dinletisi, dia gösterisi ve Alime MİTAP'ın resim sergisi yer alacaktır.

Bilgi Çağında Okumuyor Olmaktan

Suçluluk Duymayın !

OKUMA KONUSUNDA KENDİNİZLE BARIŞIN ! HIZLI VE ETKİLİ OKUMA Kurslarımıza katılın

Saat : 18:00-21:00

Toplam : 15 saat

(Hafta içi her gün)

Ücret : 1.300.000 TL

Tarihi : 9-13 Mayıs 1994

Başvuru: EMO İzmir Şubesi

BALKIM

MÜHENDİSLİK ELEKTRİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

SIEMENS

ElektroMARKET

Elektrikte Güvenlik

Gazi Bulvarı No: 42/B Çankaya/İZMİR
Tel & Fax: 0 (232)
4890725 - 4846421 - 4412745

AKSAKLIKLAR

İzmir metropol alan elektrik sistemindeki aksaklıkları 5 ana başlıkta ve özet olarak şu şekilde sıralayabiliriz.

A) DAĞITIM ŞEBEKESİNDEKİ AKSAKLIKLAR

1. Şebeke modernizasyon ilkelelerinde açık olarak belirtilmesine rağmen fiderlerde farklı kesitli kablolar kullanılmaktadır. Bazı fiderlerde fider başında kablo kesitleri kaynaktaki küçük daha sonra büyük olmaktadır. Bu da planlamaya rağmen yapılan bir ilkesizlik ve israftır.

2. Çarpık ve plansız kentleşme sonucunda "inşaatlara mani" teller, direkler ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki müracaatlarda TEK'in çoğu kez karar değiştirdiği görülmektedir. Son alınan kararda ise imarlı bölgelerde işçilik bedeli başvuru sahibinden alınmak koşulu ile sorun çözümlenmektedir. İmarsız bölgelerde ise tüm giderler başvuru sahibinden alınmaktadır.

3. Enerji taleplerinin yoğunlaştığı bölgelerde trafo yeri bulunmamaktadır. Geçici tedbirlerle çözümlenme yoluna gidilmekte ve sıkıntılarının bir süre ötelenmesine rağmen yeri bulunmadığı gerekçesi ile 400 kVA'lık trafolar saç kabine konulmakta, korumalar direkte sigortalı ayırıcı ile olmakta ve ayrı bir yere AG panosu konulmaktadır. Yine imarlı yolları bulunmayan Narlıdere Bahçelerarası'nda kablo ring şebekesi için saç geçit merkezler yapılmaktadır.

Izmir Metropol Alan Elektrik Sistemi

4. Bina atlılarında, saç tipi T.M'lerinde ısı ve havalandırma problemleri çözümlenememiştir. Bazı trafolarında ısınma yüzünden arızalar meydana gelmektedir.

5. Uzun olan AG şebeke kollarında uç noktalarda gerilim düşümleri olmaktadır. Kol uçlarında oluşan kısa devreler sonucunda teller kopmakta ancak gerilim kesilmemektedir (sigorta atmamaktadır).

6. TEK, AG elektrik şebekesinin bulunmadığı bölgelerde (örneğin Pınarbaşı) enerji talebinde bulunanlara trafolar yaptırmaktadır. Bu durumda küçük güçlerdeki trafo sayıları artarken trafolar boşta çalışmaktadır.

7. Metropol alan içindeki dağıtım trafo merkezlerinde bakım tek ekiple yapıldığı için her trafo merkezine bakım için ancak 3 - 4 yılda bir sıra gelmektedir. Oysa trafo merkezlerinin her yıl en az bir kez bakıma ihtiyacı vardır.

8. AG havai hat şebekesi ağaçların, binaların, inşaatların içinden geçmektedir. Bina ve inşaatlar için yapı sahibinin müracaatı beklenmekte bu da can ve mala yönelik elektrik kazalarının artmasına yol açmaktadır. Ağaç dalları ise ancak arızalara neden olduğunda kesilmektedir.

9. AG havai hat şebekesinde farklı kesitli iletkenler vardır. Kaynaktan uç noktaya doğru kesidin

düşürülmesi gerekirken tersi olmaktadır. Halbuki 1980'li yıllarda şebeke hat kesitlerinin 70 mm². Cu iletkenle yapılması hem sorunları çözümlenmiş hem de yeni trafo merkezi devreye alınması durumunda şebeke AG tadilatı kolaylaşmaktadır.

B) İLETİM SİSTEMİNDEKİ AKSAKLIKLAR

1. GİS'lerde trafo güçleri planlanan aksine 25 MVA yerine 20 MVA olarak tesis edilmektedir. Karşıyaka GİS örneğinde olduğu gibi 2 yıl önce tesis edilen trafolar bugünlerde 50 MVA'ya yükseltilecektir.

2. Üniversite, Piyale, Ilıca, Buca İ.M'lerinin öncelikli olarak yapılması gerekmektedir. Zira mevcut Üniversite İ.M'ni besleyen 34,5 kV'lık havai hat kapasitesinin üstünde çalışmaktadır.

3. 154/10,5 kV İ.M'lerde sekonder koruma sistemlerindeki koordinasyonsuzluklar sonucu arızalar büyümekte ve hasarlar meydana gelmektedir.

4. 154 kV kablolarının ekleri ve başlıklarının yapılması konusunda dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının tasarrufu sonucu eğitim çalışması yapılamamıştır. Dolayısıyla arıza durumunda arızanın giderilmesi uzun süre aldığı gibi işçilik konusunda dışa bağımlılık söz konusudur.

C) İŞLETME SORUNLARI

1. İşletmelerin elindeki araçlar çoğunlukla eski olup modernize edilmeleri şarttır. İşgücü ve malzemeye yeterli hareket getirilme-

diği takdirde verimin azalacağı açıktır.

2. Telsiz görüşmelerinde kullanılan 2'si röleli 4'ü simplex kanalda iletişim trafiği çok yoğundur. Bu yoğun trafik hem kesintilerin uzamasına hem de telsiz dinleme zorunluluğu bulunan elemanların dikkatini dağıtmakta ve iş kazalarına davetiye çıkarmaktadır.

3. İşletmelerde kullanılan malzemeler çok çeşitli ve cinsten olup çoğu ekonomik ömrünü doldurmuştur. Malzemelerin çeşitliliği yedek malzeme bulundurulmasında da sıkıntılara yol açmaktadır.

4. İthal malzeme alımı yedek parça stok sorununu da gündeme getirmektedir. Örneğin bol miktarda alımı yapılan saç tipi RMU merkezlerin YG kablo başlıkları özel tipte olup dışalımı gerektirmektedir.

D) TESIS SORUNLARI

1. Yeni malzemelerin alınması ve kullanılmasında da çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır. Örneğin 1991 yılında TEK bir ayırıcı imalatçısına aynı etiket değerlerinde farklı ebatlarda ayırıcı imal ettirmiş ve montajlarda çeşitli olumsuzluklar yaşanmıştır.

2. Müteahhitlik hizmetlerini denetleyen yeterli ve nitelikli sayıda eleman yoktur. Bu da işletme de bir takım zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

3. Emanet ekiplerce yapılan işlerde ekiplerdeki kalifiye eleman eksikliği işlerin bitim sürelerini uzatmakta ve şikayetler ile taleplerin artmasına yol açmaktadır.

4. Enerji izinlerinde kent gelişimi dikkate almayan, gereksiz yatırımlar yapılmasına yol açan,

verilen enerji izinlerindeki farklılıklar ile serbest çalışanları haksız rekabete zorlayan uygulamalar devam etmektedir. Bir proje kapsamında değerlendirilecek ve proje yapanın değerlendirilmesinde olan konular için enerji izinlerine maddeler konulmamalıdır.

E) DİĞERLERİ

1. Ulusumuzun kalkınma ve sanayileşmesini bütün çalışanlarla birlikte omuzlayan teknik elemanların görevi, önemi ve yeri tartışılmaz. Buna rağmen ülkemizin çalışanlara ilişkin politikasındaki olumsuzluk sonucu teknik elemanlar çağdaş bilim gereği sanayileşme ve kalkınma hareketi içinde yer almamaktadır.

Elektrik Kurum ve kuruluşlarında çalışanlar ya devlet memuru (657 sayılı yasaya tabi veya sözleşmeli) ya da işçi (1475 sayılı yasaya tabi) olarak çalışmaktadırlar. Çalışanlar arasındaki ücret dengesizlikleri ve farklı sınıflandırmalar sonucu bu kuruluşlarda deneyimli yetişmiş eleman kalmamaktadır. Ayrıca çalışanların öğrenim seviyelerine, deneyimlerine ve liyakatlarına uygun kadrolaşma yerine politik tercihlere cevap veren tayin ve atamalar huzursuzluğun kaynağı olmaktadır. Çağdaş yaşam ve uygar ülkede yaşama isteminin sonucu çalışanlar yönetime katılmak istemektedirler.

Elektrik kuruluşlarına nitelikli eleman yerine siyasi tercihlere göre eleman alınmaktadır. Nitelikli ve 1982 yılı öncesi işbaşı yapan personelin sayısı oldukça fazla olup bunlar normal süreleri itibarı ile 5 ila 7 yıl içersinde emekli olacaklardır. Halbuki şebeke işlerinde çalışan elemanların deneyim kazanması için mutlaka zamana

görecsinimleri vardır.

İş verimliliği açısından önemli sorunlardan birisi de görev tanımlarının yapılmamasıdır. Karşılıklarında belirlenen görev tanımlarına uygun çalışmalar yürütülmediği görülmektedir. Bu da göstermektedir ki işe göre adam değil adama göre iş yaratılmaktadır.

2. İşletme ile ilgili sorunlardan birisi de kaçak elektrik kullanımınıdır. Kaçak elektrik en yoğun biçimiyle gecekondu bölgelerinde yaşanmaktadır. Gecekondu bölgelerine yasa, yönetmelik, genelge ve talimatlar gereği alt yapı hizmetlerinin götürülmesi gerekirken elektrik, su, telefon, yol gibi hizmetler verilmektedir. Özellikle seçim dönemlerinde gecekondulaşma çığ gibi büyümektedir.

3. TEK sorumluluğunda bulunan yol aydınlatmalarında proje yapılmadığı, direk sayısından armatör seçimine dek mühendislik çalışması olmadığı söylenebilir.

4. Alan aydınlatmaları fiziki yetersizliklerinin yanında yol ve çevre mimarisi ile bütünleşmediği ve kentteki diğer güzellikleri ortaya çıkarmadığı görülmektedir. Alan aydınlatmalarında seçilen armatörlerin, direklerin ve tüketilen enerjinin israf boyutunda olduğu söylenebilir.

SONSÖZ

İzmir Metropol Alandaki elektrik sistemini tanıtıcı yazımız 45. inci sayıdan itibaren başlayarak dizi olarak devam etmiştir.

İlk defa bu konuda bir çalışma yapan Şubemiz Enerji Komisyonu çalışmalarını sürdürecektir ve daha kapsamlı kitabı yıl sonuna doğru üyelerimizin hizmetine sunacaktır.

Atatürkçülüğün Dünü ve Bugünü

Atatürkçü Düşünce Derneği
İzmir Şubesi Başkanı

M. İSKENDER ÖZTURANLI

**26 Mart 1994 günü Şubemiz Lokali-
nde yapılan söyleşideki konuş-
ma metnidir.**

Günümüzden 2400 yıl önce Platon adında bir düşünür yaşamıştı dünyamızda. Akademia adlı bir okul açmıştı Platon. Bu bir felsefe okuluydu. Okulun kapısına şu tümceyi yazmıştı: "**Buraya geometri bilmeyen giremez.**"

Matematiği ve geometriyi özümseyen bir topluluk karşısında, pozitif bilimlerin aşığı ve pozitif bilim bir meşale olarak niteleyen Atatürk'ten ve Atatürkçülüğünden söz etmek benim için bir mutluluktur. Bana böylesine seçkin bir topluluk karşısında konuşma olanağı tanıyan EMO yöneticilerine öncelikle teşekkür ediyorum.

Biliyorsunuz, konum Atatürkçülüğün dünü ve bugünü.

Önce Atatürkçülük üzerinde durmak gerek. Atatürkçülük bir doktrin midir? Bir dünya görüşü müdür, yoksa bir ideoloji mi dir?

Atatürkçülük bir doktrin değildir. Çünkü tüm doktrinler doğmalara dayandırılmıştır. Katı düşünceler, katı kurallar getirmişlerdir. Örneğin tüm dinler birer doktrindir. Liberalizm, komünizm, faşizm ve sosyalizm gibi siyasal sistemler de doktrin sayılmaktadır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu bir gün Atatürk'e "Paşam, demiştir bir doktrin kuramaz mıyız?" Atatürk'ün verdiği yanıt şöyledir: "Doktrin istemem, sonra donar kalırız. Biz yürüyüş halindeyiz."

Devrimcilik ilkesi bu düşünceden doğmuştur. Ve dünya yüzünde devrimcilik ilkesini başka ilkeler arasına koyan tek sistem de Atatürkçülüktür. Ne 1776 Amerikan devriminde, ne 1789 Fransız devriminde, ne de 1917 Rus devriminde devrimcilik başlı başına bir ilke olarak düşünülmemiştir. Amerikan devrimi cumhuriyetçiliği getirmiştir. Fransız devrimi cumhuriyetçiliği, halkçılığı ve laikliği benimsemiştir. Rus devrimi ile sosyalizm gelmiştir. **Atatürk ise ortaya koyduğu devrimcilik ilkesiyle, her zaman yeni düşüncelere, çağdaş yorumlara açık bir sistem getirmiştir. Bu nedenle Atatürkçülük sürekli bir devrimcilik demektir.**

Bir doktrin olmayan Atatürkçülük, çekinmeden söyleyebiliriz ki bir dünya görüşüdür. Atatürk'e göre, "bu dünya yeni baştan düzenlenmelidir." Devrim de" köklü bir değişimdir." Bir düzende, bir düşünüşte küçük büyük bir takım düzeltmeler yapmak değildir devrim." Bir düzeni, bir düşünüşü bırakıp, başka bir düzene, başka bir düşünüşe geçmek demektir."

Atatürk ile birlikte eski düzen gitmiş, yerine yeni bir düzen gelmiştir. Eski hukukun, eski yaşam biçiminin yerine yeni yaşam biçimi getirilmiştir. Teokratik anlayıştan laik anlayışa geçilmiştir. Laiklik, Türk devriminin, Türkiye Cumhuriyeti'nin temel taşı olmuştur. Bu nedenle laiklik olmadan Atatürkçülüğünden söz edilemez. Laiklik, Atatürkçülüğün onuz olmaz koşuludur.

Niçin bir dünya görüşüdür Atatürkçülük? Çünkü **Atatürk ile birlikte Türk ulusu yön değiştirmiştir.** Uygarlık alanı değişmiştir önce, O güne kadar doğu kültürünün yarattığı hukuk ve eğitim başta olmak üzere, tüm örgüt ve kuruluşlar yeni baştan düzenlenmiş, yeni baştan yaratılmıştır. Toplum teokratik bağlardan kurtulmuş, laik temellere oturtulmuştur. Bu suretle hukukta birlik, eğitimde birlik sağlanmıştır. Mektep-medrese ayırımına son verilmiştir. Yeni ve çağdaş yasalar çıkarılmış, eğitim laikleştirilmiştir. Bu nedendir ki bir dünya görüşüdür Atatürkçülük. Olaylara yeni bir

gözle bakmak demektir. Bu göz uygarlığın gözü, çağdaşlığın gözü, akıl ve bilim gözüdür. Akılcı bir dünya görüşü sonucu Atatürk, yurdumuza eleştirel düşünceyi getirmiş, özgür insan yetiştirme olanaklarını sağla-mıştır.

Ama Atatürkçülük aynı zamanda bir ideolojidir. Bazı kişiler Atatürkçülüğü ideoloji olarak ele almak istemezler. Oysa benim düşünceye göre bir ideolojidir.

Laiklik bir ideolojidir.

1952 yılında La Haye'de toplanan bir siyasal kongre ideolojileri, bir düşünceler ve inançlar, ya da inanç durumuna gelmiş düşünceler bütünü olarak tanımlamıştır. Bu doğru bir tanımlamadır. Bu açıdan bakılırsa, laikliğin bir ideoloji olduğu sonucuna varılır. Laiklik, bu nedenle Türk siyasal yaşamı için de bir ideolojidir.

Ulusal savaş idealist kişilerin çabalarıyla kazanılmıştır. Savaş yıllarında Türk ulusu için bir ideolojiden çok bir ideal söz konusudur. "Bilim nasıl ilk kuşkudan doğduysa, bir topluluğun kaderi önünde fıskıran ilk acıdan da ideal doğmuştur." Türk ulusunun gerçekleştirdiği Bağımsızlık Savaşı, ezginliğin, özgünlüğün ve acının doğurduğu bir savaştır. Türk Ulusu, tüm gücü ve tüm varlığıyla Batı emperyalizmine karşı savaşmak zorunda kalmıştır. Bu savaşın tek amacı kazanmak ve bağımsız olarak yaşamaktır.. Bu büyük uğraş sonunda savaş kazanılmış, ulusal ülkü gerçekleşmiştir. Ama ülkenin sorunları bitmemiştir. Türk ulusunu çağdaş ve uygar bir duruma getirmek için bir ideolojiye gereksinim vardır. İdealin bir metafizik yanı olmasına karşın, ideolojide böyle bir metafizik yan yoktur. Ve **ideoloji, sözlük anlamı ile "belirli bir düşüncenin siyasal bir amaca ulaşma aracıdır."**

Kurtuluş Savaşı'ndan sonra ulusumuz bağımsızlığına kavuşmuştur. Ne var ki bağımsız düşünme olanağına sahip değildir. Özgür düşünceyi kısıtlayan boş inançlar, kör inanç durumuna gelmiş dinsel kuralları vardır. İşte Türk Devrimi, bunlara son vermek ve siyasal iktidarın "şeriate uygunluk" koşulunu ortadan kaldırmak için teokrasiyi

bir yana atmış, onun yerine laik düşünceyi benimsemiştir. Bu nedendir ki laiklik, Atatürk devrimi açısından bir ideoloji sayılmalıdır. Türk ulusunun çağdaş uygarlık düzeyine ulaşması için benimlenen bir düşünce biçimidir laiklik. Öteden beri yasakların çıkarılmasında şerhata uygunluk koşulu arandığı halde, Atatürk devrimiyle buna son verilmiş, akla ve bilimle uygunluk aranmaya başlanmıştır. Cumhuriyet yasalarının ve cumhuriyet kuruluşlarının odak noktası laiklik olmuştur. Cumhuriyet laik bir düşüncenin ürünüdür. Ve cumhuriyet hukukunun esin kaynağı laikliktir. Türk devriminin temel direği laikliktir. Bu temelin sarsılması demek, cumhuriyet yasalarının, cumhuriyet kuruluşlarının boşlukta kalması demektir.

Laik toplum yaratılamamıştır.

Laik cumhuriyetin yaşatılması için laik toplumun yaratılması gereğini çok iyi bilen bir devlet adamıdır Atatürk. Ne var ki laik toplumu gerçekleştirmek kolay bir şey değildir. Bunun için zamana gereksinim vardır. Atatürk'ün yaşam süresi buna izin vermemiştir.

Sabahattin Selek, "Anadolu İhtilali" adlı yapıtının bir yerinde şöyle yazmaktadır: "Anadolu ihtilali laik bir devlet kurmuş, ama laik bir toplum yaratamamıştır. " Bu yargı doğrudur. Gerçekten laik toplum yaratılamamıştır.

Yaratılamamıştır çünkü, Atatürk'ün yolundan geri dönmüştür. Yıllar yılı devrimden ödünler verilmiş, oy kaygılarıyla din duygusunun sömürülmesine göz yumulmuştur. Göz yumulması bir yana, siyasal iktidarlar yasalara ve anayasalara aykırı davranışlarla laiklik ilkesini zedelemişler, örselemişlerdir. Din aktörlerinin oyununa gelmişler, dahası bu oyunu onlarla birlikte oynamışlardır. "Ülkenin ve devrimin içerden ve dışardan gelebilecek tehlikelere karşı korunması için, tüm cumhuriyetçi ve ulusçu güçlerin bir yerde toplanması gereklidir" diyen Atatürk'ün doğrultusunda yürümemişlerdir.

Atatürkçülüğün özü, "çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmak, ulusun

mutluluğunu sağlamaktır." Çağdaş uygarlık, laikliği gerektiriyordu. Cumhuriyetli kurduğu günlerde, "TBMM nin bütün programlarının dayanağı şu iki temeldir" diyordu Atatürk : "Tam bağımsızlık ve kayıtsız şartsız ulusal egemenlik." Ulusal egemenliğin gerçekleşmesi laik bir toplumun varlığına bağlıdır. Aklin özgürlüğü ve egemenliği ancak bu yolla sağlanabilirdi. Bu nedendir ki eğitimde laikliğe önem verilmişti. Atatürk, Türk ulusuna" yazılmışa, buyrulmuşa körü körüne inanmamayı" öğretmeye çalışıyordu. "Her ele aldığımız şeyde geleneğe, göreneğe saplanmadan aklımızı kullanmayı, pozitif bilimlerin süzgecinden geçirmeyi" öğretiyordu bize. "Tanrı buyruğu mu diyorlar, Tanrı bize akıl vermiş, akla aykırı tanrı buyruğu alamaz" diyordu. Atatürk'ün bütün felsefesinin bu tümce içinde toplandığını söyleyenler bu nedenle yerden göğe kadar haklılardır.

Bu düşünce ümmet kavramından ulus kavramına, insanlık kavramına geçirmiştir Türk devrimcilerini. "Ahlâk dinin içinde değil, din ahlâkın içinde" düşünülüyordu. Bu yol, iki yüzlülüğün uzak saf bir insanca ulaşmanın en kestirme yoludur. Dinler birbirine sınır çizdiği halde "laik ahlâk, sınırları ortadan kaldırır." Ümmet kavramı yerine insanlık kavramını getirir. Çünkü, "insanlığı az seven, yurdunu da az sever."

İşte Atatürk devrimi, bu nedenle insanlık idealine bağlı bir ahlâk yaratmak istemiştir. Atatürk, 25 Ağustos 1924 tarihinde Ankara Muallimler Birliği Genel Kurulu'nda bu görüşü şöyle savunmaktadır : "Ulusal ahlâkımız uygar temellerle, özgür düşüncelerle geliştirilmeli ve güçlendirilmelidir." Aynı gün şunları söylemiştir öğretmenler ordusuna : "Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdani hür, irfanı hür kuşaklar ister." "Eğitimidir ki demmiştir, bir ulusu ya özgür, bağımsız, yüce bir toplum halinde yaşatır, ya da tutsaklığa ve yoksulluğa sürükler."

Bağımsızlık Savaşı'nın en kritik günlerinde, Haziran 1921 de bir Eğitim Kongresi düzenlenmiştir. Bu

kongrede şöyle konuşmaktadır : "Bu savaş yılları içinde bile dikkatle hazırlanması gereken ulusal eğitim politikaları gerçekleştirilemiyor. Bütün eğitim sistemimizin verimli olarak çalışacağı temelleri hazırlamalıyız. Benim inancım göre ulusumuzun geri kalmışlığında geleneksel eğitim yöntemleri en büyük etken olmuştur. **Ulusal eğitimden söz ettiğimiz zaman, bütün geleneksel inançlardan, Doğu'dan ya da Batı'dan gelen tüm yabancı etkenlerden arınmış, ulusal niteliğimize uyan eğitimi anlıyorum.**" 1922 yılında da "eğitim programlarının hem ulusun, hem çağın geleneklerine uygun olmasını" vurgulamıştır.

Laik ve Çağdaş Bir Eğitim Politikası

Cumhuriyetin saray kültürü ile yaşatılamayacağını çok iyi bilen Atatürk, tüm bu sözleri ve girişimleriyle laik ve çağdaş bir eğitim politikasını amaçlamıştır. Atatürk, Türk ulusunun mutluluğu için bazı ilkeler oluşturmuştur. Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, Devletçilik, Halkçılık, Laiklik ve Devrimcilik Atatürk için hep birer araçtır. Amaç, "çağdaş uygarlık yolu ile ulusun gönençini sağlamaktır." "Bu güne kadar elde ettiğimiz başarı, bize ancak ilerleme ve uygarlığa doğru bir yol açmıştır. Yoksa uygarlığa henüz varmış değiliz. Bize ve çocuklarımıza düşen görev bu yol üzerinde duraksamadan yürümektir." diyen Atatürk, gerçekçi bir devlet adamıdır. Günümüzün bazı yöneticileri gibi, çağdan uzaklaşırken çağ atladığımızı söyleyen politikacılar değildir.

Ne yazık ki Atatürk'ten sonraki yöneticiler ve siyasal iktidarlar bu doğrultuda yürümemişlerdir. Atatürkçülüğe ihanetler daha çok 1950'li yıllarda başlamıştır. Türkçe ezan arapçaya dönüştürülmüştür önce. " Siz isterseniz Hilafeti bile getirebilirsiniz" diyen Başbakanlar gelmiştir siyaset alanına. " Millete mal olmuş devrimler, millete mal olmamış devrimler" ayırımı getirilmiştir gündeme. Mal olmayan devrimler atılacaktır. Daha sonra Cumhuriyet Türkiyesi'nini temel taşı olan " Öğretim Birliği Yasası" uy-

gulama alanından kaldırılmış, iki başlı bir eğitim sistemine geçilmiştir. İzinli ve izinsiz Kur'an kursları, gereğinden çok açılan imam-hatip okullarıyla, medrese eğitimi başlatılmıştır. Bu okulların ve yurtların tümünde çağdışı eğitim politikaları uygulanmıştır.

Kesinlikle söyleyebiliriz ki, eğer **Atatürk devrimi yolundan sapılmıyorsa, bugün ülkemizde demokrasi, tüm kurum ve kuralarıyla birlikte yaşam alanına geçirilmiş ve laik toplum yaratılmış olurdu.** Ne var ki yaratılamamıştır. Başta Halkevleri, Halkodaları, Köy Enstitüleri olmak üzere, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu gibi Atatürk'ün kurduğu yapıtlar teker teker yıkıldığı için yaratılamamıştır laik toplum. Nakşibendilerin, Süleymanlıların, Nurcuların yurdumuzun dört köşesinde at koşturmalarına göz yumulduğu, din oyunu aktörlerine ortam hazırlandığı için yaratılamamıştır laik toplum. "Siz isterse- niz hilafeti bile getirebilirsiniz." di- yen siyasetçilere, Darwin ku- ramının okutulmasını yasakla- maya yeltenen politikacılara ikti- dar koltukları bağışlandığı için yaratılamamıştır. TBMM başkan- larının Meclis binalarında ezanlı dualı iftar ve sahur yemekleri ve- rebildiği için, resmi dairelerin he- men hemen tümünde mescitler açıldığı için yaratılamamıştır. Türk- İslam sentezi diye ortaya atılan, Arap milliyetçiliği içinde Atatürk ulusçuluğunu boğmak ve yoket- mek isteyen çağdışı bir düşünce, devletin resmi ideolojisi haline getirilmek istendiği için. .. Anayasa ile ilk ve orta öğretimde zorunlu din dersleri uygulanması getirile- rek, bilimsel düşünceyi gerçek- leştirecek olan felsefenin seçmeli ders haline dönüştürüldüğü için.... Çağdaşlığa ve uygarlığa aykırı olan İlim Yayma Cemiyeti, Aydın- lar Ocağı ve Türkocaklarının dev- let desteğine kavuşturulduğu için yaratılamamıştır laik toplum...

Şu gerçeği hatırdan çıkarmayalım ki, cumhuriyetin yaşatılması ve demokrasinin tüm koşullarıyla bir-

likte uygulama alanına getirilebil- mesi için yalnız devletin değil, top- lumun da laik olması gereklidir. Demokrasinin ilkeleri, laikliğin ilke- leridir. Çünkü laiklik, özgürlük de- mektir, eşitlik demektir, çağdaşlık, uygarlık ve İnsanlık demektir.

Kur'an kurslarında bir damlacık çocuklara içirilen şeriat antlarıyla, imam-hatip okullarının çağdışı programlarıyla laik toplum gerçekleştirilemez. Demokrasi yolunda önemli adımlar atılamaz. Demokrasi, özgür insanların rejmi- dir. Özgürlüğün, uygarlığın, çağdaşlığın ne olduğunu bilme- yen bir topluluk demokrasiye yönelemez. Bu nedendir ki Birin- ci ve İkinci koalisyon program- larında "demokratikleşme" den söz edilmiş olmasına karşın, laiklik gündeme getirilmediği ve uygula- maya konulmadığı için demokrasi yolunda bir adım bile atılamamıştır.

Çağdaş ve laik eğitimin amacı kültürlü insan yetiştirmektir. Yasalarımızın ve Anayasamızın buy- ruğu budur. Millî Eğitim Temel Ya- sası'nın 2. maddesi "bilimsel ve çağdaş eğitim"den söz etmektedir. 10. maddesi ise "özgür ve bilimsel düşünme gücüne sahip, insan haklarına saygılı kişiler yetiştirmek" ten söz edilmektedir. Anayasada "laik devlet" ve "laik cumhuriyet" sözcükleri vardır. 42. maddede ise "Eğitim ve öğretimin Atatürk dev- rimi ilkeleri doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre" yapılacağı belirtilmiştir. Yasalar böyle, Anayasa böyledir. Ama uygulama ters yöndedir. Ülkemizin dört bucağında çağdışı okullar ve yurtlar açılmıştır.

Anayasamız "Öğretim Birliği Ya- sası" nı devrim yasaları arasında koruma altına almıştır. Bu yasanın değiştirilmesi olanaksızdır. Bu ne- denle değiştirilmemiştir. Ne var ki siyasal iktidarlar hile yoluna başvurarak başka yasalarda yaptıkları değişikliklerle Öğretim Birliği Yasası'nı delik deşik etmişlerdir. 1971 yılında Millî Eğitim Temel Yasası'nın 31. maddesinde yaptıkları bir değişiklikle imam-

hatip okulları önce ilse düzeyine getirilmiş, sonra da 1983 yılında bu liselerden çıkanlara üniversite- lerin tüm dallarına girme olanağı tanınmıştır. Oysa Öğretim Birliği Yasası imam-hatip okullarını mes- lek okulu biçiminde düşünmüştür. Ülkemizin imam-hatip gereksinimi 20 okulla karşılanabilir. Ama sekiz yüzün üstünde imam-hatip ortaokul ve lisesi vardır. Anayasa baş- ka, uygulama başka yöndedir. Bunun sonu bir rejim bunalımıdır.

Ne yazık ki bugün laiklik, devlet düzeyinde saygı görmemektedir. Türk ulusu devlete karşı zaman za- man laikliği savunmak durumun- da kalmaktadır. Şeriat özlemcileri parlamentoya girebilmektedirler. "Şeriatın kestiği parmak acımaz" biçiminde konuşabilen devlet adamları, laikliği toplum katların- da savunmaya çalışan Anayasa Mahkemesi Başkanı'nı susturmak için yasa tasarıları hazırlayabil- mektedirler.

Günümüzün sorunu, Türkiye'nin ortaçağ karanlığına mı sürükleneceği, yoksa çağdaşlığa mı yöneleceğidir.

Dünya akıl almaz bir hızla ilerlerken, ülkemizin geriye götürülmesine göz yummak, izin vermek aymazlıktan başka bir şey değildir. Daha doğrusu çılgınlıktır. Bu çılgınlığı demokrasi içinde dur- durmak Atatürkçülerin en büyük zaferi olacaktır. Hiç bir zaman un- utma-yalım ki laik toplumu yarat- amazsak, laik devleti, laik cumhu- riyeti yaşatamayız. Atatürkçü eğitim politikasını gündeme getir- emezsek, gereğinden çok açtığımız imam-hatip okullarını devlet okulu konumuna dönüştüremezsek, izinli ve izinsiz Kur'an kurslarını çağdaşlıktan kur- taramazsak, eğitim sistemimizi laikleştiremezsek **Atatürkçü düşünceyi, uygar düşünceyi uygula- ma alanına getiremeyiz. Ülkemizi çağdaş toplumlar düzeyine çıkaramayız. İlericilik- gericilik, laiklik, şeriatçılık, uy- garlık-bağnazlık gelgitleri arasında bocalar dururuz.**

Günümüzde Enerji...

Talât CANPOLAT

Başlığı gördüğümüzde "yine enerji konusu" der gibi olduğunuzu hissedebiliyorum. Ama bu yazı konuya daha değişik bir bakış açısıyla yaklaşıyor.

Geçtiğimiz Mart ayında, 28-31 Mart tarihleri arasında Almanya'da Ramstein Hava Üssünde yapılan Enerji Tasarrufu ve günümüz uygulamaları ile ilgili bir toplantıya katıldım. Toplantıyı HQ USAFE (Amerikan Hava Kuvvetleri Avrupa Kanadı Komutanlığı) düzenlemişti ve değişik Avrupa üslerinden 20 kişi kadar Enerji Tasarrufu Programı Yöneticisi katılmıştı. 4 gün boyunca bize Amerikan Kongresinin, Savunma Bakanlığının ve Silahlı Kuvvetlerin konuya verdikleri önem oldukça çarpıcı rakam, konferans, film vs. ile anlatıldı. Benim ilk dikkatimi çeken 1993 ortalarına kadar Amerikan Kongresi ilk önceliğini "çevre" için kullanırken şimdi "Enerji Tasarrufu Programı"nı en üst sıraya çıkarması oldu. Yalnızca Hava Kuvvetlerinde enerji tasarrufu yatırımı projeleri için 1995 yılında \$15.000.000.- ayrıldığını düşünürseniz konuya yaklaşımdaki önemi kavramanız daha kolay olur. 1995 yılı planlanan enerji tasarrufu projeleri tutarı yalnız hava kuvvetlerinde 68.1 Milyon Dolardır ve Amerikan Kongresi bu rakamı her yıl artırmaktadır. Bu konuyla ilgili enstitüler, devlet organizasyonları, üniversiteler, gönüllü kuruluşlar vb. kurumlar kendilerini görevli saymışlar ve yoğun bir şekilde çalışmaktadırlar. Dünya'nın petrol rezervi en iyi tahminle 25 yıldır. Kömür rezervi oldukça çoktur ama bu kömür çok kalitesiz ve kalori değeri çok düşük olduğundan kullanımı hemen

hemen olanaksızdır. Doğal gaz için öngörülen ömür 15-20 yıl arasındadır. Odun enerjisi pahalı ve sınırlı bir kaynağa dayandığından en son düşünülecek seçeneklerden biri gibi gözükmektedir. Benim anladığım kadarıyla Amerika'lılar güneş enerjisini kurtuluş olarak görmektedirler. Bu enerji kaynağını değişik biçimlerde kullanarak sorunu çözmek yönünde yoğun çaba harcamaktadırlar. Güneş pilleri, güneş aynaları, green air projeleri, vs. güneşi sorunun çözümü konusunda birincil umut olarak gördüklerini göstermektedir. "Rüzgar Enerjisi" alternatif enerji kaynağı olarak değerlendirilmektedir.

Oldukça güçlü enerji üretim santralleri rüzgar gülleri ile enerji üretmektedirler. Bu uygulanması kolay ve ucuz enerji üretim yöntemi hızla yaygınlık kazanmaktadır. Amerikan Yönetim Birimleri lokalize edilmiş enerji üretim merkezlerini küçük yerleşim birimleri için önermekte ve hatta kaynak aktarımında bulunmaktadır. Enerjinin en ucuz üretilip enerji kullanımının en verimli olduğu bu tür sistemler sorunun çözümünde kurtarıcı unsurların başında değerlendirilmektedir. Güneş pilleri çok yakın zamana kadar çok pahalı yatırımlar olarak görünmekteydi. Fakat bir süredir bu pillerin üretimi yeni üretim teknolojileriyle daha ucuza maledilmekte olup Amerika'nın bir çok yerinde güçlü santraller kurulmuş olup evlerin çatılarında dahi bu sistemlere rastlanmaktadır.

Bu toplantının verdiği en önemli mesaj Dünya'nın birincil enerji kaynakları plansız, savurgan ve verim düşünülmeden kullanımları sonucu hemen hemen

bitmiş durumdadır. Ve Dünya'nın önünde ciddi anlamda enerji sorunu bulunmaktadır. Yeni enerji kaynakları çok kısa sürede kullanıma sokulmalı ve var olan sınırlı miktardaki enerji en verimli şekilde kullanılarak bu kısıtlı süre uzatılmaya çalışılmalıdır. Tüm Batı Dünyası bu konuyu birinci gündem maddesi olarak değerlendirip sorunun çözümü ve enerji kullanımının yönetimi anlamında birimler oluşturmuşlardır.

Ülkemizde konunun hiç ayırmsanmamasıda insanı düşündürmektedir.

Hele enerji konusunda dışa bağımlılığın en üst seviyede olduğu ülkemizde, konu bu kadar önemsiz olarak algılanıyorsa bir yanlışlık var demektir.

Dileğimiz bu önemli konu bilimsel anlamda ele alınır ve yönetsel anlamda enerji kullanımı disipline edilir. Yoksa yarınlarda bugün 1 birim TL'sine kullandığımız enerjiyi 5 birim TL'ye bulamayız.

Çevreciliğin doğal müttefiki enerji tasarrufu yönetiminin en önemli hedeflerinden biri yarınlarda çocuklarımıza kullanabilecekleri temiz enerji kaynakları bırakabilmektedir. Unutulmamalıdır ki yarınlar çocuklarımızın bize emanetidir.

Mühendislik en genel tanımı ile matematik, fizik, kimya gibi temel bilimlerin, insanın somut gereksinimlerini karşılayacak bir eser oluşturmak üzere sistemli bir dayanışma içinde uygulanmasıdır.

Mühendis ise sanayi toplumunun en önemli unsurlarından biri olup, bilimsel araştırmaların sonuçlarını teknolojik olgulara dönüştürüp, toplumun ihtiyaçlarını ve mali kaynaklarını değerlendirerek ekonomi ve teknoloji arasındaki köprüyü kurar. Üretim sürecinin merkezi olan mühendis, sanayi toplumunda merkezî durumdadır.

Bu nedenden dolayı ki, 1950'li yıllarda kalkınma çabalarına hız veren ülkemizde önemli bir teknik eleman sıkıntısı çekilmiş, ülkede bayındırlık faaliyetlerini yürütecek ve batıdan transfer edilen teknolojileri uygulayacak elemanları özendirmek üzere, özel personel kanunları çıkartılarak mühendislerin kalkınmadaki önemi vurgulanmıştır.

1960'da ülkemizde sadece 15.000 olan mühendis ve mimar sayısı 1987'de 137.000, günümüzde ise 178.000'e ulaşmıştır. Bu rakamlar TMMOB'in üye sayılarını göstermekte olup kamu sektöründe çalışıp meslek odalarına üye olmayan mühendisler de hesaba katıldığında bu rakamın 200.000 üzerinde olduğu kabul edilebilir.

Mühendis sayısının artmasıyla birçok mühendislik dalında mühendis açığı kapanmış ve hatta bazı dallarda yer yer istihdam sorunu ortaya çıkmıştır. Mühendis sunu ve gereksinimi konusunda belirtilmesi gereken önemli konu şudur:

Herhangi bir mühendislik

dalındaki mühendis fazlası bir lüks olarak kabul edilmemelidir. Çünkü böyle bir fazlalık o zamana kadar gerçekleştirilmeyen bir çok atılım potansiyeli yaratmaktadır. Yeter ki ülke yönetiminde söz sahibi olanlar, bu potansiyeli değerlendirme yeteneğini göster-sinler. Teknik elemanlara gereken önemi verebilirler.

Mühendislerin kalkınmadaki

gücüne de sahiptir. Gelişen teknolojinin sağladığı ek imkanlar üretimi de artırır. Elemanlar kaliteli olduğundan ve sürekli de eğitildiğinden, teknolojiyle olumsuzluk da sözkonusu olamaz.

Bir kuruluşun performansını geliştirmesinde en önemli faktör insandır. Zira bir işin yapılması için gerekli makina ve malzemeyi veya sistemleri her kuruluş mu-

	1960	1967	1972	1977	1983	1987	1992	1993
İnşaat Müh.	2727	4800	8290	20850	27465	31149	36949	39342
Makina Müh.	3100	1866	5550	15430	21650	29019	38406	39897
Elektrik Müh.	907	2200	3420	7090	11890	14800	17524	18425
Maden ve Metal	660	1300	1690	2420	4450	6200	5033	6961
Kimya Müh.	984		3080	8050	10570	12649	13974	14361
Harita Müh.	1023	700	650	1420	1930	3143	3855	4861
Ziraat Müh.			6920	7500	11310	13305	17612	13600
Orman Müh.			2440	3710	4710	5388	5960	6628
Diğer Müh.	5853	3300	4050	4180	4500	4932	6312	11962
Mimarlar	1440	2500	4380	9330	13590	16524	21582	22463
Toplam			40470	79980	112065	137109	170570	178.500

Tablo: Türkiye Mühendis işgücü

rolü, bir ölçüde kalkınmanın türüne bağlıdır. Başarıyı en fazla etkileyen faktör "sistem"dir. Yönetimin teşviği ve önderliği sayesinde çalışanlar sistemi geliştirirler. Bu sistemin içinde en güçlü ve uzun dönemde etkili denetim sistemi otokontroldür. Daha önce belirtildiği gibi 1950'lilerde teknoloji transferi ile sanayileşme adımı atan ülkemiz, bugün artık teknoloji üretme durumundadır. Teknoloji, yüksek rekabet gücü esasen sürekli gelişme ile sağlanır. Sürekli başarabilmenin, "sıçramayı" başarması da kolaylaşır; en azından, sıçramayı başkası yap-sa da, onu elde etmesi nisbeten daha kolaydır.

Teknolojiyi geliştirebilen bir ülke aslında yüksek rekabet

kabilinde satın alabilir. Farkı yaratan, yaptığı işe deneyimli, şevkini ve yaratıcılığını katan insan unsurudur. Şayet işyerinde çalışanların yaratıcı gücünü, şevkini, beyinlerini, yüreklerini ve hatta çıkarlarını (ücretlerini) çalıştığı kurum ilerlemesi ile bütünleştirecek bir çalışma atmosferi yaratılmaz ise, bugün konuşulan tüm konular akademik sloganlardan ibaret kalmaya mahkumdur.

Üretimde ve bunun sonucu olan rekabette başarılı olabilmenin önemli şartları:

* Toplam kalite kontrol ve kalite çemberi yoluyla, tüm çalışanların yaratıcı katılımları harekete geçirilmelidir.

* Rekabetin ancak ucuz

MİLLİ GELİRİN İŞLEVSEL DAĞILIMI (1979 - 89) (%)

YILLAR	TARIM	ÜCRETLİLER	FAİZ-KÂR-KİRA
1979	24.3	32.8	42.9
1981	23.1	24.6	52.3
1983	20.5	24.8	54.7
1985	19.1	18.9	62.1
1987	17.6	17.0	65.4
1989	15.4	14.8	69.8

işçilikle değil iyi eğitilmiş, şirketle bütünleşmiş olan bir işgücünün kaliteli üretimi ile mümkün olabileceğine inanmış bir yönetim anlayışı benimsenmelidir.

Bugün Türkiye bir taraftan geçmiş dönemlerin olumsuz katkılarından kurtulmaya ve büyümeyi önleyen engelleri aşmaya diğer yandan globalleşme sürecine uyum sağlamaya çalışırken sosyo - ekonomik gelişmenin yeni koşullara göre öncelikleri, politikaları ve programları ciddi olarak belirleme zorunluluğu ile karşı karşıyadır.

Geleceğe yönelik yaklaşımların da, geçmişin uzantısı şeklinde değil, kalkınmada yeni bir evreye geçişi sağlayıcı nitelikte tasarlanması şarttır.

Bu evre, sektörlerle doğrudan geçici ve mali teşvikler yerine, yetenekli işgücü ve teknoloji altyapısı oluşturarak orta ve uzun dönem yatırım kararlarının güvenle alınacağı ekonomik bir ortam sağlayarak sürekli ve rekabeti artırıcı teşvik etmeyi amaçlamalıdır. Bunu da devletin rolünü basitleştirerek ve rant ekonomisi yerine üretim ekonomisini kurarak başarabiliriz.

Bu yapılanmada teknik elemanlara büyük gereksinim vardır. Araştırma - Geliştirmeye gereken önem verilmelidir. Çünkü teknolojiyi bir üst düzeyde yeniden üretebilme yeteneğini kazanmakla sınırlı olmaması gereken bu yapılanma aynı zamanda temel araştırmalar alanında da ciddi atılımlar yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu bilim ve teknoloji arasındaki bütünselliğin, biri ol-

madan diğerinin olmayacağı gereğinin doğal bir sonucudur.

Ulke yönetiminde söz sahibi olanlar, bu evre sürecinde teknik elemanların mevcut potansiyelini değerlendirebildikleri oranda başarılı olabileceklerdir.

Komisyonumuz kamu ve özel sektörde teknik hizmetler sınıfında hizmet veren mühendislerin toplumsal ve çalışma yaşamında sosyo - ekonomik durumu ve üretim süresi içindeki yerini saptamak amacıyla İzmir ve yakın çevresinde değişik sektörlerde çalışan 200'ü aşkın mühendisle bire bir görüşmeler yapmıştır. Bu görüşmeler belirli bir plan çerçevesinde yapılmış ve değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Yapılan bu değerlendirmeler sonucunda;

1. Kamuda çalışan mühendisler 657 nolu devlet memurları kanunu, 2954 sayılı yasa çerçevesinde kadrolu, kadrosuz ve 399 sayılı KHK kapsamında sözleşmeli olmak üzere farklı statülerde çalışmaktadırlar. Nitelik, üretilen hizmet görev ve bu görevlerin getirdiği sorumluluk ve yükümlülükler değişmemesine karşın, ayrı yasalarda ayrımlı özlük haklarına bağımlı çalışmaları emek - üretim ve verimlilik çerçevesinde olumsuz sonuçlara neden olmaktadır.
2. Özel sektörde çalışan mühendisler 1475 sayılı iş kanunu kapsamında iş güvencesinden yoksun yapılan iş, görev, yetki, sorumluluk çerçevesinde de yasal - yönetsel ve hukuksal olarak tanımlan-

mamış iş ilişkileriyle çalışmaktadır.

3. Alınan ücretler özel sektörde, sektörler arası ve kurumlar arası büyük farklılıklar göstermektedir. Bu durum kamu kesiminde kurumlar arasında %15 - 20 düzeyinde kalmasına karşın, genel olarak değerlendirdiğimizde: üretilen hizmetin karşılığı verilen emeğin nitelik ve işlevselliği ile bağdaşmayacak bir düzeydedir.
4. Gerek kamu gerekse özel sektörde çalışan mühendisler toplumsal yaşamdan oldukça uzaklaşmışlardır. Başta ekonomik olmak üzere çeşitli etkenlerin değişmesiyle oluşan bu olumsuzluk mühendisin toplumsal ve çalışma yaşamındaki saygınlığını azaltmıştır.
5. Üniversite eğitimi ile kazanılan mühendislik formasyonu çalışma yaşamı içinde uygulandıkça geliştirilebilir. Bununla birlikte önemli ölçüde bilgi, deneyim, beceri birikimi gerektiren mühendislik eğitim disiplinlerinde meslek içi eğitim konusunda bir gereksinim olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu konuda meslek odalarına büyük görev düşmektedir.
6. Özalde mühendislerin, genelde tüm çalışanların sosyal ekonomik ve kültürel sorunlarının sağlıklı ve kalıcı biçimde çözümlenmesi grevli ve toplu sözleşmeli sendikal haklara kavuşturulmasıyla olanaklıdır. Çalışanların üretim sürecindeki farklılıklarına karşın, sosyal ve kültürel haklarda bir ayırım gözetilmeyeceğinden emekte üretilen değer ve niteliğe göre belirlenmesi gerektiğinden çalışma yaşamıyla ilgili tüm yasalar gözden geçirilerek ortak çalışanlar yasası altında bir yasa düzenlemeye gidilmeli bu yasa çerçevesinde ekonomik ve sosyal talepler toplu sözleşme sürecinde belirlenmelidir.

çalışan teknik elemanların bir kısmı yönetici konumundadır. Genelde mühendislikle yöneticilik ayrı işlerdir. Yöneticilik ayrı bir meslektir, eğitim gerektirmektedir. TMMOB üyelerinin iş yerinde yönetimle ilgili sorunları vardır. Yöneticilerin verimliliği arttırmak insan kaynaklarının doğru kullanımı ve iş gücü potansiyelinin tamamını ortaya çıkarılması gibi amaçları olmalıdır. Yönetici olan mühendislerin genelde hem mühendislik hem de yöneticilik yapamadıkları görülmektedir.

Ülkemizin ve yöremizdeki mühendislerin durumunu bu şekilde belirledikten sonra gelecek hem ülke olarak hem de bu ülkede yaşayan mühendisler olarak bu var olan yapı nasıl daha olumluya dönüşebilir? Ülkemizin şu andaki durumunda en büyük pay 1970'li yıllarda başlayan ve her geçen yıl daha yoğun olarak yaşamaya başladığımız "tüketen toplum olma" özelliğimizdedir.

Üreten, araştıran ve ürettiğini pazarlayan bir toplum yapısından, alan ve aldığı belli bir rantla pazarlayan topluma dönüşüm şüphesiz ki üretim ilişkilerini ve bu üretim ilişkilerinde yer alan bir takım mesleki yapılanmalarında etkileyecektir.

Üreten toplumlarda hemen hemen tüm meslek disiplinleri yer alırken, pazarlamacı toplumda en azından üretim aşamasında bulunan teknik personele gereksinim olmayacaktır. Böylesi bir toplumsal yapılanmada da var olan teknik personelin pazarlık gücünün yeterince olmayacağı açıktır.

Üretim toplumlarında mal ve üretimde gereksinilen enerjinin giderek artan oranda tüketimine yanıt verebilmek için enerjinin üretilmesi aşamasından tutunda, üretilen malın daha geliştirilmesi için araştırma laboratuvarlarında görev alacak teknik personele ve üretilen malın tüketim aşamalarında yer alan teknik personele duyulan, üretim sonrası, pazarla-

manın örgütlenerek durumu ve izleme mühendisliği vb. gibi birçok değişik biçimde yeni iş oluşumlarını, iş gereksinimlerini gündeme getirecektir.

Üretici ve pazarlayıcı toplum yapısına örnek gösterebileceğimiz gelişmiş batı toplumları ve adları sıkça anılmaya başlayan uzak doğu toplumları da nitelikli beyin gücüne verilen değer olayın önemini çok çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Öğretmen, sağlık personeli ve teknik elemanın toplumsal yapı en üst katmanlarda yer aldığını görmek sorunun çözümünde seçilmesi gereken toplum tipinde ortaya çıkarmaktadır. Oysa rant üzerinde biçimlendirilmiş toplum yapılarındaki Türkiye şu anda bu biçimi denemektedir.

Doğaldır ki üretim 3. veya 4. planda düşünüldüğünden pazarlama, pazar yaratma, para ilişkileri vs. gibi ticarete yönelik meslek grupları ön plana çıkmaktadır. İşletme, bankacılık, uluslararası ekonomik ilişkilerin ele alındığı meslek dalları toplumsal yapıda üretim ilişkilerinde ön sıralarda yer alabiliyorsa seçilen ekonomik yapıyla koşut olarak teknik personelin, sağlık personelinin öğretmenin vs. gerilerde yer alması çok doğaldır.

Çünkü ne üretim verimli, kaliteli kılacak nitelikli personele ne o zor ve ağır mesleki eğitimi verecek nitelikte öğretmenlere gereksinim olacaktır, ne de üretim aşamasındaki işçisinden, mühendisinden tutunda üretimin tüketime dönüşüp, tüketimin diğer aşamalarında görev alacak teknik, idari vs. personelin sağlıklı çalışma koşullarını düzenleyecek, denetleyecek sağlık personeline gereksinim olamayacaktır. Tüm bu yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere ülkedeki olumsuz üretim ilişkilerini olumluya yöneltmede ilk önemli görev siyasi iktidara, siyasi iktidarı paylaşan ekonomik güç odaklarına düşmektedir. Önemli konu, olması gereken veya önerilen seçeneğe koşut oluşacak, toplumsal yapıda

Yaşam koşullarının gittikçe zorlaşması ile çalışanların girdiği çözüm arayışları ekonomik gücü elinde bulunduranların biçimlendirdiği siyasi iktidarı ve onların hazırladığı yasaları bulmuşlardır. Yasalarda birçok sınırlamalarla birlikte yaşam şansı bulan sendikalar, meslek odaları, demokratik kitle örgütleri ve partiler ya kapanmakla karşı karşıya kalmış ya da dar hareket alanında deyim yerindeyse DEMOKRASİ oyununun figüranları olmuşlardır.

Sanayi Odaları, TUSİAD, MESS, Genç İş Adamları Derneği vs. ile örgütlü olan ekonomik güç odakları sahibi oldukları medya ile siyasi iktidarı oluşturmakta, yönlendirmekte ve ülkenin gündemini belirlemektedir. Gündemde çalışanlar ve çalışanların hakları hiçbir zaman yerini almamaktadır.

Şu artık çok iyi bilinmeli ki örgütsüz çalışanlar örgütsüzlüğün bedelini de ödemek zorundadırlar. Ama örgütlenmekte zor, acı dolu ve yoğun çabayı içeren bir süreçtir. Eğer bir ülkede ben de varım, benim de sözüm dilsin, emeğimin karşılığı verilsin, çocuğum yarını düşünmesin demek istiyorsak bu uzun soluklu yola çıkmalıyız. Bir çok arkadaşımız gibi yasanın çıkmasını beklersek hem daha çok bekleriz, hem de çıkacak yasadan medet ummak sağlıklı olur. Çıkacak yasaya çalışanlar olarak bizde ağırlığımızı koymalı toplumun tartışmasına sunup, çıkması yönünde savaş vermeliyiz.

Hiç kuşkusuz çağdaş toplum olmanın temel özelliklerinden biri toplumun örgütsel bir toplum kimliği kazanmasıdır.

Dört Kişilik Ailenin Gerek-sindiği Aylık Parasal Tutar:

Mutfak giderleri	: 4.000.000.-TL
Eğitim Giderleri	: 2.000.000.- TL
Ulaşım Giderleri	: 1.500.000.- TL
Giyim Giderleri	: 2.500.000.- TL
Sosyal Giderler	: 3.000.000.- TL
Gerekli Giderler	: 1.000.000.- TL
Sağlık Giderleri	: 500.000.- TL
Beklenmeyen gid.	: 2.000.000.- TL
Kira Gideri	: 3.000.000.- TL
Toplam	: 19.500.000.- TL

SEKTÖR ADI	HİZMET YILI	AYLIK NET KAZANÇ	AYLIK BRÜT KAZANÇ	İKRAMIYE	YILLIK NET KAZANÇ	YILLIK BRÜT KAZANÇ	YILLIK KESİNTİLER	Y. ARTIŞ YÜZDESİ	Y. ARTIŞ PERİYODU
İLETİŞİM	1	6.500.000	9.100.000	4	104.000.000	145.600.000	41.600.000	% 35	6 AY
	3	8.500.000	11.900.000	4	136.000.000	190.400.000	54.400.000	% 35	6 AY
	9	12.500.000	16.800.000	4	192.000.000	268.800.000	76.800.000	% 35	6 AY
İMALAT 1	2	6.000.000	10.500.000	4	96.000.000	168.000.000	72.000.000	% 40	6 AY
	3	7.000.000	12.000.000	4	112.000.000	192.000.000	80.000.000	% 40	6 AY
	5	10.000.000	14.000.000	4	160.000.000	224.000.000	64.000.000	% 40	6 AY
İMALAT 2	6 AY	5.500.000	7.700.000	2	66.000.000	92.400.000	26.400.000	% 80	1 YIL
	2	7.000.000	12.000.000	2	98.000.000	168.000.000	70.000.000	% 80	1 YIL
İMALAT 3	1	6.500.000	9.100.000	3	97.500.000	136.500.000	39.000.000	% 40	6 AY
	4	8.500.000	11.900.000	3	127.500.000	178.500.000	51.000.000	% 40	6 AY
	7	12.500.000	17.500.000	3	187.500.000	262.500.000	75.000.000	% 40	6 AY
İMALAT 4	1	9.000.000	12.600.000	3	135.000.000	189.000.000	54.000.000		
İMALAT 5	2	8.000.000	11.200.000	4	128.000.000	179.200.000	51.200.000	% 20	3 AY
İMALAT 6	3	7.000.000	9.800.000	—	84.000.000	117.600.000	33.600.000		
İMALAT 7	1	8.000.000	11.200.000	4	128.000.000	179.200.000	51.200.000	% 40	6 AY
	3	10.000.000	14.000.000	4	160.000.000	224.000.000	64.000.000	% 40	6 AY
İMALAT 8	7 AY	12.000.000	16.800.000	4	192.000.000	268.800.000	76.800.000	% 40	6 AY
	1	25.000.000	35.000.000	4	400.000.000	560.000.000	160.000.000	% 40	6 AY
	15 AY	30.000.000	42.000.000	4	360.000.000	672.000.000	312.000.000	% 40	6 AY
HİZMET	8	16.000.000	22.400.000	4	256.000.000	358.400.000	102.400.000	% 70	1 YIL
	4 AY	7.200.000	8.300.000	4	115.200.000	132.800.000	17.600.000	% 20	3 AY
BEYAZ EŞYA	1	10.900.000	14.533.000	4	174.400.000	232.528.000	58.128.000	% 20	3 AY
	2	12.000.000	16.800.000	4	192.000.000	268.800.000	76.800.000	% 20	3 AY
AĞIR SANAYİ 1	1	6.000.000	14.533.000	4	96.000.000	232.528.000	136.528.000	% 20	3 AY
	3	8.000.000	11.200.000	4	128.000.000	179.200.000	51.200.000	% 20	3 AY
AĞIR SANAYİ 2	10	11.000.000	15.400.000	4	176.000.000	246.400.000	70.400.000	% 20	3 AY
	15	12.000.000	16.800.000	4	192.000.000	268.800.000	76.800.000	% 20	3 AY

NOT: Yukarıdaki Bilgiler Aralık 1993 tarihi itibarıyla aşağıda belirtilen 38 özel kuruluş ile yapılan görüşmeler sonucunda çıkarılmıştır. ASELSAN, TURYAĞ, METAŞ, HABAŞ, İZDAŞ, TÜPRAŞ, ETİTAŞ, ÇUKUROVA ÇELİK, BATIÇİM, BATI ANADOLU ÇİM., VESTEL RAKS, PEKEL, İES, YAŞAR HOLDİNG, BAYINDIR AŞ. STFA, ENKA, AFA, MNG, BETOYA, SET BETOYA, MERLİN GERİN, SİMKO, AEG, PHILLSA, OPEL, EGE SERAMİK, HÜRRİYET, YENİASIR, NATO, TUSLOG, PANSAN, ÇAĞKOR, MAR-AŞ, TEBA.

MUHENDİSLERİN ÜCRET TABLOSU (KAMU)

SEKTÖR ADI	HİZMET YILI	AYLIK NET KAZANÇ	AYLIK BRÜT KAZANÇ	İKRAMIYE	YILLIK NET KAZANÇ	YILLIK BRÜT KAZANÇ	YILLIK KESİNTİLER	Y. ARTIŞ YÜZDESİ	Y. ARTIŞ PERİYODU
İLETİŞİM 1	1	6.900.000	9.690.000	—	82.800.000	115.920.000	33.120.000	% 20	3 AY
	4	7.200.000	10.080.000	—	86.400.000	120.960.000	34.560.000	% 20	3 AY
	13	9.500.000	13.300.000	—	114.000.000	159.600.000	45.600.000	% 20	3 AY
İLETİŞİM 2	4	9.000.000	12.600.000	4	144.000.000	201.600.000	57.600.000	% 20	3 AY
	8	9.500.000	13.300.000	4	152.000.000	212.800.000	60.800.000	% 20	3 AY
	20	13.000.000	18.200.000	4	208.000.000	291.200.000	83.200.000	% 20	3 AY
İLETİŞİM 3	4	8.500.000	11.900.000	—	102.000.000	142.800.000	40.800.000	% 20	3 AY
	7	8.900.000	12.480.000	—	108.800.000	149.520.000	42.720.000	% 20	3 AY
	12	12.000.000	12.680.000	—	144.000.000	201.600.000	57.600.000	% 20	3 AY
ENERJİ 1	6	7.500.000	10.500.000	—	90.000.000	126.000.000	36.000.000	% 20	3 AY
	12	8.000.000	11.200.000	—	96.000.000	134.000.000	38.400.000	% 20	3 AY
	24	11.500.000	16.100.000	—	138.000.000	193.200.000	55.200.000	% 20	3 AY
ENERJİ 2	10	7.000.000	9.800.000	—	84.000.000	117.600.000	33.600.000	% 20	3 AY
	20	8.200.000	11.480.000	—	98.400.000	137.760.000	39.360.000	% 20	3 AY
ENERJİ 3	8	8.000.000	11.200.000	—	96.000.000	134.400.000	38.400.000	% 20	3 AY
	16	9.000.000	12.600.000	—	108.000.000	151.200.000	43.200.000	% 20	3 AY
HİZMET 1	12	8.000.000	11.200.000	—	96.000.000	134.400.000	38.400.000	% 20	3 AY
	20	9.000.000	12.600.000	—	108.000.000	151.200.000	43.200.000	% 20	3 AY
	25	9.200.000	12.880.000	—	110.400.000	154.560.000	44.160.000	% 20	3 AY
HİZMET 2	3	7.000.000	9.800.000	—	84.000.000	117.600.000	33.600.000	% 20	3 AY
	12	8.500.000	11.900.000	—	102.000.000	142.800.000	40.800.000	% 20	3 AY
	19	9.000.000	12.600.000	—	108.000.000	151.200.000	43.200.000	% 20	3 AY
BAYINDIRLIK 1	8	7.600.000	10.640.000	—	91.200.000	127.680.000	36.480.000	% 20	3 AY
	13	8.000.000	11.200.000	—	96.000.000	134.400.000	38.400.000	% 20	3 AY
	16	8.000.000	11.200.000	—	96.000.000	134.400.000	38.400.000	% 20	3 AY
BAYINDIRLIK 2	1	6.000.000	8.400.000	4	72.000.000	100.800.000	28.800.000	% 20	3 AY
	6	8.000.000	11.200.000	4	96.000.000	134.400.000	38.400.000	% 20	3 AY
	15	8.500.000	11.900.000	4	102.000.000	142.800.000	40.800.000	% 20	3 AY
AĞIR SANAYİ	1	5.600.000	9.000.000	4	89.600.000	144.000.000	54.400.000	% 20	3 AY
	10	10.000.000	18.000.000	4	176.000.000	288.000.000	128.000.000	% 20	3 AY
	15	11.000.000	21.000.000	4	176.000.000	336.000.000	160.000.000	% 20	3 AY
ARAŞTIRMA	12	6.800.000	9.520.000	2	95.200.000	133.280.000	38.080.000	% 20	3 AY
ÜNİVERSİTE	7	5.800.000	8.120.000	—	69.600.000	97.440.000	27.840.000	% 20	3 AY
	14	7.500.000	10.500.000	—	90.000.000	126.000.000	36.000.000	% 20	3 AY
ULAŞTIRMA	2	7.000.000	9.800.000	—	84.000.000	117.600.000	33.600.000	% 20	3 AY
BANKA	2	9.500.000	13.300.000	4	152.000.000	212.800.000	60.800.000	% 80	6 AY
	7	10.000.000	14.250.000	—	120.000.000	171.000.000	51.000.000	% 20	3 AY
	11	10.350.000	14.500.000	—	124.200.000	174.000.000	49.800.000	% 20	3 AY
BELEDİYE	1	6.750.000	9.450.000	—	81.000.000	113.400.000	32.400.000	% 20	3 AY
	10	8.500.000	11.900.000	—	102.000.000	142.800.000	40.800.000	% 20	3 AY

NOT: Yukarıdaki Bilgiler Aralık 1993 tarihi itibarıyla aşağıda belirtilen 22 kamu kuruluşu ile yapılan görüşmeler sonucunda çıkarılmıştır. Bu tarihte dolar yaklaşık 14.500 TL
TEK, PTT, TRT, DSI, TCK, TCDD, MTA, THY, DHMI, DLHMI, PETKİM, İLBANK, KÖY. HİZ., İZSU, ESHOT BELEDİYE, BAYINDIRLIK, ÜNİVERSİTELER, DEVLET BANKALARI, TAPU KADASTRO, EMNİYET TEŞKİLATI, ASKERİ KURULUŞLAR.

Transformatör ve Kondansatör ihtiyacınızı ETİTAŞ ile karşılayın

ETİTAŞ, SATIŞ SONRASI HİZMETLER İÇİN DE HER ZAMAN YANINIZDA

Transformatör üretiminde Türkiye'nin uzman kuruluşu Etitaş, 36kV yüksek gerilime kadar, 50-10.000 kVA arasındaki güç ve dağıtım transformatörleri ile şimdi sanayicilerimizin emrinde.

Etitaş transformatörleri her türlü iklim ve ağır çalışma koşulları altında rahatça ve yıllarca hizmet verir.

TSE garantisi taşıyan 60.000'i aşkın Etitaş transformatörü, yalnız Türkiye'nin çeşitli köşelerinde değil, dış ülkelerde de güvenle çalışmaktadır.

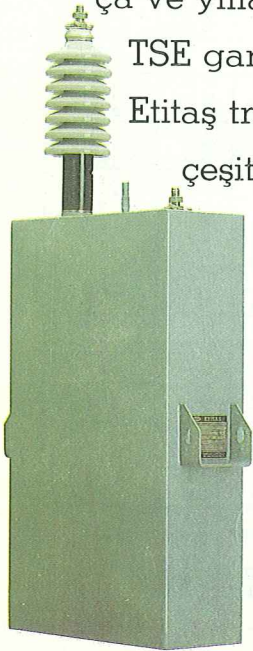
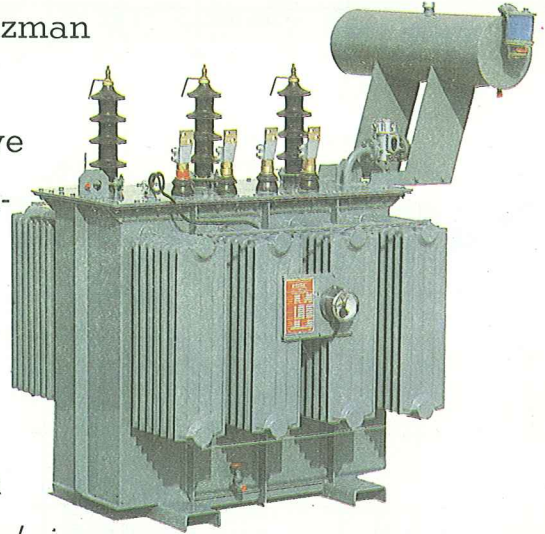
Etitaş ayrıca WESTINGHOUSE lisansı ile 400 Volt alçak gerilim, 34.5 kV orta gerilim güç kondansatörleri ve 380 kV yüksek gerilim seri kondansatörleri de üretmektedir.

Dünyadaki en gelişmiş teknolojiyle.

ETİTAŞ ELEKTRİK TEÇHİZATI İMALATI TESİSATI A.Ş.

Ankara Cad. 277, Bornova-İzmir Tel: (232) 388 00 00 Teleks: 53675 etie tr. Fax: (232) 339 90 24, P.K. 552 İzmir

Şakacı Bum Bum

Bornova Belediyesi, Şehir Tiyatrolarını kurmuş ve çalışmalarını bir süredir sürdürmektedir. Şehir tiyatrolarına bağlı Bedensel Özürlüler Tiyatro Topluluğu, Çağdaş Özürlüler Yaşam Derneği Sanat Etkinlikleri-1 İzmir'de 8-9-10 Nisan tarihlerinde Muzaffer İZGÜ'nün "Şakacı Bum Bum!" adlı oyunuyla perdelerini açtılar.

Hasan ŞAHİDOĞAN (Yönetmen), Vecdi ERBAY (Şarkı Sözü Yazarı), Aral ÖZTAŞKENT (Müzik), Mahmut-Ahmet ŞAHİDOĞAN (Dans ve Kareograf) ve bedensel özürlü amatör oyuncularla kabare türü iki perdelik oyun başarı ile izlendi.

Kusurlu ya da özürlüyüz hayat için
Bir yürek taşırız göğsümüz içinde
Sorumluyuz aşklardan ve savaşlardan
Neşemiz umudumuz öfkemiz bitmesin

Kusurlu ya da özürlü geldik işte
Bir beyin taşırız kafamız içinde

Yorulmadık yorulmadık kara günlerde
Düzeni gördük sergiledik bu sahnede

Dedik hem güldürelim hem düşündürelim
Köstebek gibi yaşayanı gösterelim
Şakacıları bumcuları tontonları
Derken uyuyanı da bir güzel dürtelim
Kusurlu ya da özürlüyüz başlıyoruz işte

Dizeleri ile devam eden oyunda, güncel olaylar şiirsel bir anlatımla dile getirildi.

Aynı zamanda yaşam içindeki toplumsal muhalefet, vatandaşlık bilinci ince bir dille eleştirildi.

Bu oyun, çağdaş özürlülerin toplum ile kaynaşma arzusuna güzel bir örnek olmakla birlikte, "aslında herkesin birşeyler yapabileceğini" bizlere birkez daha gösterdi.

Ne diyelim niyet güzel, emek güzel, sonuç güzel...

Sizleri bir kez daha buradan alkışlıyoruz.

MEES
MODERN ENDÜSTRİYEL
ELEKTRONİK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
BURSA

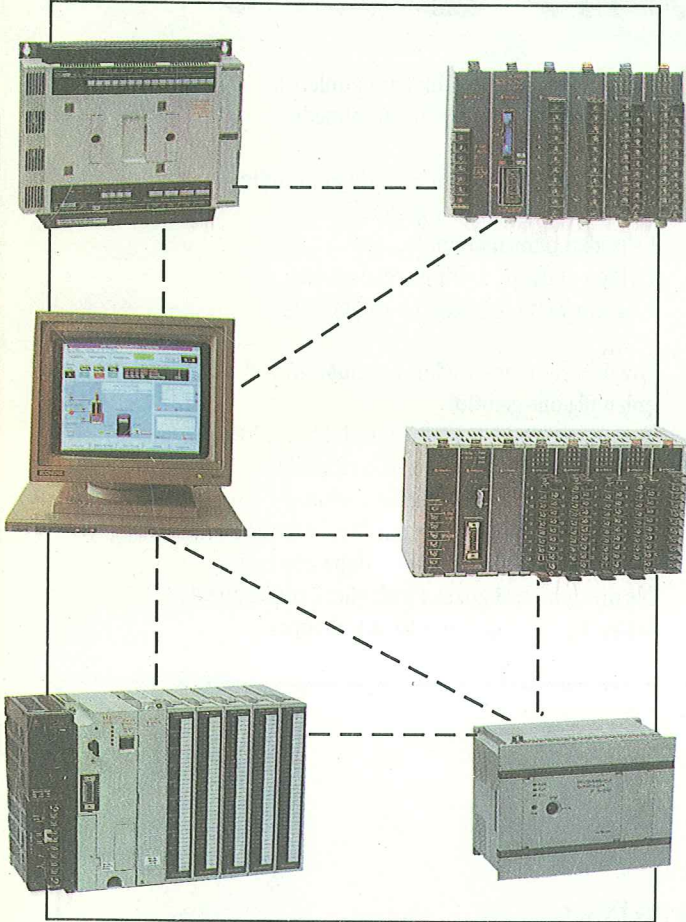
ÜRETİM KONULARIMIZ

- Asenkron Motor Hız Kontrol Üniteleri - (Mekosis AC) Serisi 1Hp-100Hp Arası
- DC Motor Hız Kontrol Üniteleri - (Mekosis DC) Serisi 0 - 1000KWAT 4 Bölge
- Mekosis VF 10V 10KH - Gerilim - Frekans Çevireci
- Mekosis FV 10KH 10V - Frekans - Gerilim Çevireci
- Mekosis IA 10KV - İzolasyon Amolifier
- Mekosis IKR 5A - DC Motor İkaz Koruma Röle (0-5 Amp)
- Mekosis AKS 24V 3A - Akü Şarj Cihazı (24V 6,5 Ah Bakımsız Akü Dahil)
- Asenkron Motor Yol Verici - (Mekosis AC SES) Serisi 1Hp - 1000Hp arası

"Motor Kontrolü ve Otomasyonda Problemsiz ve Kesin Çözüm"

MERKEZ : Demirtaşpaşa Mah. Sabunevi Sk. Modül İşh. No.17/A BURSA Tel : (224) 250 32 32 - 33 Fax : 250 35 37
ŞUBE : Ahmet Hamdi Tanpınar Cad. Elektronik Pasajı No.12 BURSA Tel : (224) 221 51 67
ŞUBE : İzmir İrtibat Telefonu : 0 (232) 422 39 11

Cedetaş, Hitachi güç birliği...

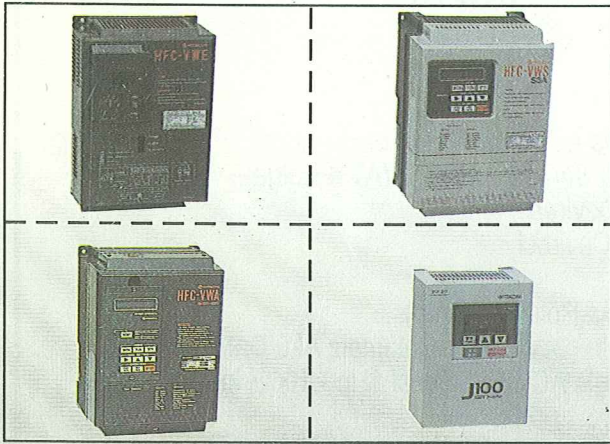

Küçük ve orta boy uygulamalar için Modüler yapıdaki HITACHI EM II serisi ve board yapısındaki EB serisi PLC üniteleri en uygun çözümü oluştururlar.

- Kompakt tiplerinde küçük boyutlar,
- Ladder ve grafset dillerinde programlayabilme,
- Yüksek hızlı sayıcı girişleri, endüstriyel standartta analog giriş ve çıkışlar,
- Aritmetik işlem yeteneği.

HITACHI H-Board, H-200, H-300, H-700, H-2000 modellerini kapsayan Hserisi PLC üniteleri tek bir makina otomasyonundan komple fabrika otomasyonuna kadar geniş bir uygulama alanına hizmet ederler.

- Kişisel bilgisayar (PC) ile direkt programlayabilme,
- Tüm H ailesine ait ortak programlama dili ve 128 cihaza kadar genişleyen network oluşturabilme,
- Yüksek hızlarda çalışabilen ve çok sayıda PID loop yapabilen CPU birimi.

HITACHI hız kontrol üniteleri, 0.4 kW'tan 300 kW'a kadar farklı güçlerde E, S, A ve J-100 serisi olmak üzere endüstrinin hizmetine sunulmuşlardır.

- Düşük hızlarda yüksek kalkış momenti,
- Ağır şartlarda sorunsuz çalışma, operatör terminali ile hata, uyarı ve ayar parametreleri izleme,
- J-100 serisinde kullanılan IGBT teknolojisi ile vektör kontrollü sessiz çalışma, yüksek kalkış momenti ve çok küçük boyutlar.

Merkez Ofis: Çırağan Cad. 46 80700 Beşiktaş - İstanbul/Türkiye
Telefon: (1) 261 46 71 Fax: (1) 261 32 85 Tks: 26640 cede tr.

Fabrika: Osmangazi Mah. Fatih Cad. Yan yol üstü No: 25 81470 Samandıra
Kartal İstanbul Telefon: 311 30 69 - 311 30 79 Fax: 398 10 58

Şube: Ebuziya Tevlik Sk. 15/3 Çankaya / Ankara
Telefon: (4) 440 17 91 Fax: (4) 440 74 91

Şube: Gazi Paşa Bulvarı Üçler Apt. No: 56 K. 3/6 Adana
Telefon: 54 74 04 Fax: 54 74 04